

Proiect

LEGE

privind modificarea unor acte normative (aspecte privind sistemul național de apărare)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art.I. – Legea nr.345/2003 cu privire la apărarea națională (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.200–203, art.775), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Pe tot parcursul textului, cuvintele: „legislație” și „legislația în vigoare” se substituie cu cuvintele: „actele normative”, la forma gramaticală corespunzătoare.

2. La articolul 2:

la noțiunea „*agresiune armată*” textul „Carta Națiunilor Unite” se completează cu textul „din 26 iunie 1945, Rezoluția Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite nr. 3314/1974 privind definiția agresiunii”;

noțiunea „operație” se substituie cu noțiunea „operație militară” cu următorul cuprins:

„*operație militară* - parte a luptei armate, care constă dintr-un șir de lupte, lovituri și manevre coordonate după scop, loc, timp și misiuni, desfășurate de către marile grupări de forțe de nivel strategic și operativ, simultan sau succesiv, sub o concepție unitară, pentru realizarea unor scopuri strategice sau operative, într-un teatru de acțiuni militare, pe anumite direcții strategice sau operative”;

în noțiunea „*unitate militară*” textul „grupare permanentă de militari” se substituie cu cuvintele „grupare de subunități militare, permanente”;

se completează, cu noțiuni, cu următorul cuprins:

„*act de comandament cu caracter militar* – actul de comandă și control referitor la problemele strict militare ale activității din cadrul Forțelor Armate (forțelor destinate apărării), specifice organizării militare, care presupun dreptul Președintelui Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate, ministrului apărării și șefului Statului Major al Apărării de a da ordine subordonaților în aspecte referitoare la conducerea trupelor (forțelor) pe timp de pace, pe perioada stării de urgență, de asediu sau de război, ce țin de îndeplinirea misiunilor de luptă și menținerea capacității de luptă, la îndeplinirea serviciului militar, conform regulamentelor militare;

alte formațiuni armate - grupuri, detașamente, formațiuni, organizații permanente sau nepermanente constituite pe principiul disciplinei de tip militar cu un comandament/o conducere unic(ă), structură internă ierarhizată, cu un contingent de persoane instruit, dotat cu arme, mijloace tehnice speciale (după caz), care nu au statut militar și nu fac parte din alte autorități și instituții publice de stat;

categorii de forțe - structura armată, cu statut militar, formată din cel puțin următoarele tipuri de forțe - terestre, aeriene, navale, spațiale, întrunite, cibernetice;

grupurile și unitățile armate – structuri, formațiuni, detașamente, organizații permanente constituite pe baza/similar disciplinei de tip militar cu un comandament/o conducere unic(ă), structură internă ierarhizată, cu un contingent de persoane instruit, dotat cu arme, mijloace tehnice speciale (după caz), care nu au statut militar, dar fac parte din alte autorități și instituții publice de stat;

infrastructura militară - ansamblu de construcții, obiecte, dispozitive și elemente speciale, rețele și instalații cu caracter permanent și/sau temporar aflate în administrarea Ministerului Apărării, utilizate pentru asigurarea operaționalității/operabilității forțelor militare;

infrastructura sistemului național de apărare - totalitatea bunurilor, serviciilor, resurselor și utilităților naționale, precum și ansamblul lucrărilor și amenajărilor teritoriale utilizate în scopul organizării și asigurării apărării naționale;

securitate militară – protecția statului și societății împotriva amenințărilor și riscurilor cu caracter militar, prin realizarea măsurilor și acțiunilor ce asigură posibilitatea de a preîntâmpina și a riposta o eventuală agresiune armată; de a preveni, localiza și lichida conflictele militare de orice gen; de a asigura apărarea antiaeriană a statului, a forțelor (trupelor) și a condiționa susținerea altor aspecte ale securității naționale;

suficiență defensivă – stare a puterii militare a statului de a dispune de forțe militare cu o structură și o capacitate ce ar oferi mijloacele efective și eficiente, inițiale necesare (personal activ și de rezervă, tehnică și armament cantitativ și calitativ, asigurat multilateral) pentru a asigura descurajarea și respingerea unei agresiuni armate, excluzând capacitatea inamicului de a lansa un atac strategic prin surprindere și de a efectua operații ofensive;

protecția forțelor - ansamblu de mijloace și măsuri, programe, proceduri și procese întreprinse pentru minimizarea vulnerabilității și asigurării protecției personalului militar și civil al instituției, membrilor familiilor acestora, a operațiunilor și activităților, infrastructurii, resurselor, echipamentului, informației critice față de amenințări și pericole în scopul asigurării libertății de acțiune și eficacității operaționale, contribuind astfel la succesul misiunii.”

noțiunea ”mare unitate militară” se exclude.

3. La articolul 6 alineatul (1) textul „Legea nr. 219 din 3 decembrie 2015” se substituie cu textul „Legea nr. 219/2015”.

4. Articolele 8 - 10 vor avea următorul cuprins:

„Art.8. – (1) Conducerea sistemului național de apărare este un atribut exclusiv și inalienabil al autorităților constituționale ale statului și se realizează de către Parlament, Președintele Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate, Guvern, Ministerul Apărării și alte autorități publice cu atribuții în domeniul apărării naționale, în limitele stabilite de Constituția Republicii Moldova, prezenta lege și alte acte normative. Conducerea este exercitată pe trei niveluri: politic, politico-militar (strategic) și militar (strategic, operațional și tactic).

(2) La nivel politic: deciziile privind politica de apărare și securitatea militară, controlul, conducerea și întrebuințarea Forțelor Armate, forțelor destinate apărării naționale și a sistemului național de apărare se realizează de către: Parlament, Președintele Republicii Moldova, Consiliul Suprem de Apărare, Guvern și Ministerul Apărării.

(3) La nivel politico-militar (strategic): implementarea și transpunerea politicii de apărare și deciziilor strategice privind asigurarea activităților în domeniul apărării naționale și securității militare a Republicii Moldova se realizează de către Președintele Republicii Moldova și Ministerul Apărării.

(4) La nivel militar (strategic, operativ și tactic): planificarea, organizarea, comanda, conducerea și controlul pregătirii, asigurării și desfășurării operațiilor militare se realizează de către Statul Major al Apărării prin intermediul forțelor și structurilor subordonate care nemijlocit planifică și desfășoară acțiuni militare, prin acte de comandament cu caracter militar emise.

(5) Pe timp de pace, pe perioada stării de asediu și de război comanda și controlul la nivel național al acțiunilor de apărare a Forțelor Armate se realizează de către Președintele Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate, ministrul apărării, șeful Statului Major al Apărării și Comandantul general al Inspectoratului General de Carabinieri.

(6) Pe perioada stării de asediu și de război comanda și controlul la nivel național al acțiunilor de apărare a forțelor destinate apărării naționale se realizează de către Președintele Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate prin intermediul Comandamentului Suprem al Forțelor Armate.

Art.9. – (1) Forțele Armate sunt compuse din Armata Națională și Inspectoratul General de Carabinieri.

(2) Forțele destinate apărării naționale sunt compuse din Forțele Armate, grupurile și unitățile armate ale instituțiilor subordonate Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Justiției, Serviciului de Informații și Securitate, Serviciului de Protecție și Pază de Stat, Centrului Național Anticorupție, Serviciului Vamal, formațiunile de apărare teritorială și alte formațiuni armate, formate în condițiile actelor normative.

(3) Forțele destinate apărării naționale sînt constituite pe principiul suficienței defensive.

(4) În cazul iminenței agresiunii armate, a cărei amploare depășește capacitatea combativă a Forțelor Armate, până la luarea deciziei politice cu privire la declararea stării de asediu sau de război, componentele forțelor destinate apărării naționale vor trece în subordinea operativă a Statului Major al Apărării în baza actelor de comandament cu caracter militar emise, vor avea statut de militar și vor acționa în baza Planului de întrebuințare a Forțelor Armate, aprobat în prealabil de Comandantul Suprem al Forțelor Armate.

(5) În cazul declarării stării de asediu sau război, în caz de agresiune armată a cărei amploare depășește capacitatea combativă a Forțelor Armate, pentru respingerea acesteia se vor angaja toate forțele destinate apărării naționale.

(6) În cazul declarării stării de asediu sau război, în caz de agresiune armată a cărei amploare depășește capacitatea combativă a forțelor destinate apărării naționale se vor angaja toate resursele și infrastructura teritorială a sistemului național de apărare disponibile pentru respingerea acesteia.

(7) Cazurile prevăzute în alineatele (5) și (6) sunt puse în aplicare prin decretul Președintelui Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate, contrasemnat de Primul-ministru, la propunerea ministrului apărării, cu informarea imediată a Parlamentului.

Art.10. - Dislocarea și structura unităților militare, autorităților administrative din subordinea Ministerului Apărării, ale altor grupuri și unități armate ale forțelor destinate apărării naționale au drept obiectiv menținerea și dezvoltarea capacității și pregătirii de luptă ale acestora, necesare ripostei rapide și decisive împotriva unei eventuale agresiuni sau a altor acțiuni ce pot afecta securitatea națională.”

5. La articolul 12 alineatul (2) textul „Legea cu privire la rezerva Forțelor Armate” se substituie cu textul „Legea nr.1244/2002 cu privire la rezerva Forțelor Armate”.

6. Articolul 13 va avea următorul cuprins:

„Art.13. - (1) Forțele destinate apărării naționale desfășoară activități de pregătire specifice, în limitele spațiului național terestru, aerian, fluvial și cibernetic, cu respectarea normelor de protecție a mediului, în baza planurilor comune de pregătire, elaborate și aprobate la nivel departamental.

(2) Pentru planificarea și desfășurarea activităților specifice domeniului de securitate și apărare națională, forțele destinate apărării naționale administrează centre de instruire, poligoane, aerodromuri, bazine acvatice de instruire, terenuri, fășii forestiere, construcții, instalații, amenajări și alte elemente de infrastructură militară.

(3) Bunurile imobile și infrastructura militară, toate categoriile de armament, de tehnică militară și de alte bunuri militare aflate în administrarea Ministerului Apărării, sunt proprietate a statului, care, în baza și în limitele stabilite de cadrul normativ, exercită dreptul de posesiune, de folosință și de dispoziție asupra acestor bunuri.

(4) Bunurile statului care asigură necesitățile sistemului național de apărare și îndeplinirea sarcinilor de mobilizare nu pot fi sechestrate și nu pot trece în proprietate privată.

(5) Nu pot fi înstrăinate activele incluse în dotarea și în tabelul de echipament al unităților militare, altor formațiuni ale Forțelor Armate.”

7. La articolul 16 textul „Persoanele cu funcție de răspundere din ministere și departamente, conducătorii autorităților administrației publice locale” se substituie cu textul „Persoanele cu funcție de răspundere din cadrul autorităților administrației publice centrale și locale”.

8. La articolul 17 textul „Legea privind pregătirea de mobilizare și mobilizarea” se substituie cu textul „Legea nr. 1192/2002 privind pregătirea de mobilizare și mobilizarea”.

9. La articolul 18 alineatul (1) cuvintele „organizarea mobilizării” se substituie cu textul „organizarea pregătirii de mobilizare și mobilizării”.

10. La articolul 20 după cuvintele „Forțele Armate” se completează cu textul „desfășoară activități de pregătire de mobilizare,”.

11. La articolul 21 alineatul (1):

textul „La declararea stării de asediu, a stării de război sau a mobilizării” se substituie cu textul „La declararea stării de urgență, de asediu și de război sau a mobilizării, precum și în alte situații stabilite de actele normative”;

textul „Legea cu privire la rechizițiile de bunuri și prestările de servicii în interes public.” se substituie cu textul „Legea nr.1384/2002 cu privire la rechizițiile de bunuri și prestările de servicii în interes public.”.

12. La articolul 24 alineatul (2) se completează cu litera e²) cu următorul cuprins:

„e²) aprobă participarea contingentelor forțelor sistemului național de apărare cu armament, muniții, tehnici din dotare și echipament la misiuni și operații internaționale, în condițiile actelor normative”.

13. La articolul 25 alineatul (2):

la litera c):

în diviziunea a doua cuvintele „Statului Major General” se substituie cu cuvintele „Statului Major al Apărării”;

în diviziunea a treia după cuvântul „planurile” se completează cu cuvintele „de stat”;

se completează cu 2 diviziuni cu următorul cuprins:

„- structura generală și efectivul-limită ale Forțelor Armate pe timp de asediu și război;

- participarea unităților (subunităților) ale Forțelor Armate în afara teritoriului țării cu efective, armament și tehnică militară la exerciții militare comune cu unități militare ale altor state.”

literele h) și i) vor avea următorul cuprins:

„h) înaintează Parlamentului spre aprobare, la propunerea Guvernului participarea contingentelor forțelor sistemului național de apărare cu armament, muniții, tehnici din dotare și echipament la misiuni și operații internaționale, în condițiile actelor normative;

i) la propunerea Guvernului numește în funcție și eliberează sau destituie din funcție șeful Statului Major al Apărării și Comandantul general al Inspectoratului General de Carabinieri”.

14. La articolul 27 alineatul (2):

la litera a¹) după cuvântul „elaborează” se completează cu textul „revizuieste”;

se completează cu litera a⁴) cu următorul conținut:

”a⁴) coordonează activitățile de realizare a măsurilor de asigurare a capacității de apărare și securitate militară a țării;”

se completează cu litera b¹) cu următorul conținut:

”b¹) transmite dreptul de proprietate sau a celui de folosință asupra excedentului neutilizat de arme, dispozitive militare, muniții, tehnică militară și produse cu dublă utilizare (civilă și militară) prin vânzare-cumpărare, donație, schimb sau închiriere;”

la litera c) după cuvântul „programele” se completează cu cuvintele „și planurile” în continuare după text, iar cuvintele „colaborării militare internaționale” se substituie cu cuvintele „cooperării internaționale în domeniul apărării”;

litera e) va avea următorul cuprins:

„e) asigură încorporarea anuală a cetățenilor în serviciul militar și în serviciul civil (de alternativă);

se completează cu litera i¹) cu următorul conținut:

„i¹) elaborează politici publice pentru asigurarea cu pensii și prestații sociale a militarilor, protecția socială a militarilor și membrilor familiilor acestora, conform actelor normative”;

la litera j) cuvântul „militar” se substituie cu cuvântul „apărării”;

se completează cu litera j¹) cu următorul cuprins:

„j¹) propune Președintelui Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate, numirea în funcția și eliberarea sau destituirea din funcție a șefului Statului Major al Apărării și Comandantului general al Inspectoratului General de Carabinieri”.

15. Articolele 28-34 vor avea următorul cuprins:

„Art.28.– (1) Ministerul Apărării este organul central de specialitate al administrației publice centrale care organizează, conduce, coordonează și desfășoară, potrivit legii, activitățile în domeniul apărării naționale și securității militare. Ministerul Apărării, ca structură militară, este format din aparatul central, organul central de conducere militară, autorități administrative și instituțiile din subordine și forțe subordonate organului central de conducere militară.

(2) Ministerul Apărării este condus de ministrul apărării care este o persoană civilă.

(3) Ministerul Apărării, ca parte componentă a organelor securității și apărării naționale, asigură apărarea națională și securitatea militară a statului împotriva pericolelor militare externe convenționale și neconvenționale.

(4) Ministerul Apărării are rolul de a organiza și de a lua măsuri în vederea realizării direcțiilor principale în asigurarea apărării naționale și securității militare, de a executa autoritatea, comanda și controlul asupra tuturor subdiviziunilor structurale ale ministerului, de a propune autorităților publice competente intervenții justificate ale statului și măsurile necesare ce țin de pregătirea sistemului național de apărare, dezvoltarea infrastructurii teritoriale și resurselor acestuia.

(5) Ministerul Apărării are următoarele atribuții în domeniul apărării naționale și securității militare:

a) asigură, pe timp de pace, asediu și război, elementul de autoritate, comandă și control al Forțelor Armate și forțelor destinate apărării, în condițiile actelor normative;

b) monitorizează, analizează și evaluează situația politico-militară, identifică și determină riscurile și amenințările cu caracter militar, convenționale și neconvenționale, interne și externe, în țară și în străinătate și propune autorităților competente măsuri necesare privind asigurarea apărării naționale și securității militare, pregătirea sistemului național de apărare;

c) planifică, conduce, elaborează, coordonează, implementează, promovează, monitorizează și evaluează documentele de politici de apărare, securitate și interoperabilitate militară și asigură alinierea acestora la standardele înalte de calitate;

d) planifică, conduce, elaborează, coordonează, implementează, promovează, monitorizează și evaluează politicile de dezvoltare a resurselor umane, a învățământului în

domeniul milităriei, de planificare și managementul resurselor financiare, tehnico-materiale și logistice;

e) înființează, desființează, dislocă, redislocă, reorganizează și restructurează unitățile și instituțiile militare ale Armatei Naționale;

f) planifică, organizează, asigură, coordonează și exercită controlul asupra activităților de menținere a capacității operaționale ale Forțelor Armate, de pregătire și întrebuințare a forțelor și mijloacelor în operații militare, de protecție a forțelor destinate apărării naționale și securității militare;

g) planifică, organizează, coordonează și conduce activitățile privind completarea cu resurse de mobilizare, pregătirea de mobilizare și mobilizarea Forțelor Armate, precum și coordonează pregătirea de mobilizare a forțelor destinate apărării naționale;

h) conduce activitatea organelor administrativ-militare, desfășoară încorporarea cetățenilor în serviciul militar în termen, cu termen redus, ca rezerviști concentrați sau mobilizați precum și trecerea în rezervă sau demobilizarea lor;

i) realizează măsuri privind constituirea stocurilor, înzestrarea, recondiționarea, mentenanța și dirijare a proceselor de modernizare cu armament, tehnică și resurse tehnico-materiale și menținerea stării de operativitate a acestora, în cooperare cu autoritățile administrației publice, partenerii și agenții economici din țară și de peste hotare;

j) este principalul beneficiar de stat, în ce privește evaluarea, achiziționarea, crearea, fabricarea, repararea și testarea armamentului, a tehnicii militare și a altor bunuri tehnico-militare, realizează excedentul neutilizat de tehnică militară, armament și alte bunuri în conformitate cu legislația;

k) asigură, pe timp de pace, asediu și război, integrarea și unitatea de efort a forțelor destinate apărării naționale, precum și realizarea mecanismului de cooperare interinstituțională în domeniul apărării și securității militare;

l) acordă sprijin și cooperează cu autoritățile administrației publice centrale și locale în gestionarea situațiilor de criză și participă la activități de prevenire și combatere a terorismului, în condițiile actelor normative;

m) îndeplinește alte atribuții în domeniul apărării naționale și securității militare prevăzute de prezenta lege și actele normative.

(6) Actele administrative și cerințele Ministerului Apărării în domeniul asigurării apărării naționale și securității militare sunt executorii și obligatorii pentru autoritățile administrației publice centrale și locale, persoanele fizice și juridice, în limitele stabilite de actele normative.

Art.29. – (1) Pe timp de pace, pe perioada stării de asediu și de război, conducerea Forțelor Armate se efectuează de către Președintele Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate.

(2) Pentru îndeplinirea atribuțiilor sale pe timp de pace Președintele Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate emite decrete, ordine și directive, obligatorii pentru întreg efectivul Forțelor Armate.

(3) Pentru îndeplinirea atribuțiilor sale în perioada instituirii stării de asediu și război Președintele Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate emite decrete,

ordine și directive, obligatorii pentru implicarea tuturor forțelor, resurselor și infrastructurii sistemului național de apărare.

(4) În componența Comandamentului Suprem al Forțelor Armate intră Președintele Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate, ministrul apărării, șeful Statului Major al Apărării, Comandantul general al Inspectoratului General de Carabinieri, și alte persoane, numite de Președintele Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate.

(5) Ministrul apărării este locțiitorul Președintelui Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate și îndeplinește sarcinile și misiunile încredințate de acesta.

Art.30. – (1) Pe timp de pace, organul principal care asigură Comandamentul Suprem al Forțelor Armate în pregătirea și controlul Forțelor Armate și forțelor destinate apărării pentru executarea misiunilor de apărare națională este Statul Major al Apărării, condus de șeful Statului Major al Apărării în condițiile prezentei legi și actelor normative.

(2) Pe perioada stării de urgență, stării de asediu și de război și în caz de agresiune armată, organul principal care asigură Comandamentul Suprem al Forțelor Armate în conducerea, planificarea, organizarea, comanda și controlul Forțelor Armate și forțelor destinate apărării naționale la pregătirea lor și la executarea misiunilor de apărare națională este Statul Major al Apărării, condus de șeful Statului Major al Apărării, în condițiile Constituției Republicii Moldova, prezentei legi și actelor normative.

(3) La solicitarea șefului Statului Major al Apărării în activitatea Statului Major al Apărării vor fi implicate și alte persoane cu funcții de răspundere din cadrul forțelor destinate apărării naționale.

(4) Conducătorii componentelor forțelor destinate apărării naționale sunt obligați să prezinte, la cererea șefului Statului Major al Apărării, date despre starea trupelor (subdiviziunilor) din subordine și propuneri pentru întrebuințarea lor în sprijinul Forțelor Armate în operații militare și acțiuni de apărare națională sau pentru executarea altor misiuni date de Comandantul Suprem al Forțelor Armate.

Art.31. – La declararea stării de asediu sau de război, forțele destinate apărării naționale participă la operații militare și acțiuni de apărare națională sub conducerea Statului Major al Apărării și vor acționa în baza Planului de întrebuințare a Forțelor Armate, aprobat de Comandantul Suprem al Forțelor Armate.

Capitolul IV

ARMATA NAȚIONALĂ

Art.32. – (1) Armata Națională este componenta de bază a Forțelor Armate și forțelor destinate apărării naționale, care asigură, pe timp de pace și de război, integrarea într-o concepție unitară a activităților tuturor forțelor care participă la acțiunile de apărare a țării.

(2) Misiunea principală a Armatei Naționale constă în asigurarea apărării naționale și securității militare prin prevenirea, contracararea și respingerea amenințărilor și actelor de agresiune armată îndreptate împotriva Republicii Moldova, prin contribuirea la asigurarea păcii și securității internaționale.

Art.33. – (1) Armata Națională se folosește în corespundere cu destinația ei constituțională în scopul garantării suveranității, independenței, unității și integrității teritoriale a țării și democrației constituționale, în temeiul:

a) hotărârii Parlamentului pe timp de pace, pe perioada stării de urgență, de asediu sau de război;

b) decretelor, ordinelor și directivelor Președintelui Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate, cu aducerea, neîntârziată, la cunoștință Parlamentului pe timp de pace sau în caz de agresiune armată îndreptată împotriva țării, precum și pe perioada stării de urgență, de asediu sau de război.

(2) Folosirea forțelor și mijloacelor Armatei Naționale, în temeiul prevăzut la alin. (1), se efectuează conform Planului de întrebuințare a Forțelor Armate, aprobat de către Președintele Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate, precum și conform regulilor de folosire și aplicare a forței, stabilite de ministrul apărării.

(3) Folosirea resurselor disponibile ale Armatei Naționale în soluționarea problemelor ce nu țin nemijlocit de apărarea statului se autorizează, în temeiul:

a) dispoziției Guvernului, cu aducerea neîntârziată, la cunoștință Președintelui Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate, în modul stabilit de actele normative;

b) dispoziției Comisiei pentru Situații Excepționale, cu aducerea neîntârziată, la cunoștință Parlamentului și Președintelui Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate, în modul stabilit de actele normative;

c) în exclusivitate prin hotărârea Parlamentului sau decretul Președintelui Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate, cu aducerea, neîntârziată, la cunoștință Parlamentului în cazurile prevăzute pentru luarea măsurilor de asigurare a securității naționale și a ordinii publice;

d) solicitării Comandamentului Operațional Antiterorist, în modul stabilit de actele normative.

(4) În cazurile prevăzute la alin. (3), asistența cu resursele umane și materiale disponibile ale subdiviziunilor structurale ale Ministerului Apărării se efectuează în baza planurilor comune cu autoritățile publice.

(5) Asistența cu resursele umane și materiale disponibile ale subdiviziunilor structurale ale Ministerului Apărării se efectuează, doar în cazul insuficienței capacităților de intervenție cu forțele proprii (nu este în măsură să execute misiunea sau nu dispun de forțele și mijloacele necesare) ale autorităților publice competente, fără diminuarea capacității de luptă a subdiviziunilor structurale ale Ministerului Apărării, în strictă corespundere cu destinația constituțională.

(6) În toate cazurile menționate de prezentul articol, resursele umane și materiale disponibile ale subdiviziunilor structurale ale Ministerului Apărării vor rămâne sub conducerea acestuia.

Art.34. – (1) Statul Major al Apărării este organul central de conducere militară al Ministerului Apărării, care pe timp de pace asigură actul de comandă militară al Armatei Naționale, iar în perioada stării de asediu și război al forțelor destinate apărării naționale.

(2) Statul Major al Apărării are următoarele atribuții principale:

- a) elaborează planurile de apărare a țării, strategiile militare și concepțiile de utilizare a forțelor armate;
- b) conduce și coordonează activitatea diferitelor categorii de forțe;
- c) organizează și desfășoară instrucția militară a efectivelor, pregătirea pentru luptă și exercițiile militare;
- d) planifică și coordonează măsurile de mobilizare a resurselor umane și materiale necesare pentru apărare;
- e) propune și implementează programe de modernizare a armatei, de achiziție de armament și tehnică militară modernă;
- f) gestionează resursele financiare și materiale alocate apărării, asigurând utilizarea eficientă a acestora;
- g) organizează și conduce executarea serviciului de luptă permanent în Armata Națională în scopul supravegherii, avertizării timpurii, intervenției cu forțe și mijloace și reacției imediate la riscurile și amenințările în domeniul apărării;
- h) asigură, pe timp de pace, în perioada stării de asediu și război, conducerea unitară prin planificare, organizare, coordonare, execuție, evaluare și control a Forțelor Armate și a forțelor destinate apărării naționale;
- i) alte atribuții prevăzute de prezenta lege, de Regulamentul Statului Major al Apărării și actele normative.

(3) Conducerea Statului Major al Apărării este exercitată de către șeful Statului Major al Apărării, numit din rândul militarilor activi ai Armatei Naționale, cu un stagiu neîntrerupt în serviciul militar în ultimii 5 ani.

(4) Șeful Statului Major al Apărării conduce Statul Major al Apărării și exercită comanda și controlul deplin al structurii de forțe a Armatei Naționale, prin intermediul comandamentelor și centrelor operaționale din subordine, în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, actele normative, ordinele și instrucțiunile ministrului apărării.

(5) În exercitarea atribuțiilor sale șeful Statului Major al Apărării este asistat de către locuitorii săi. În caz de absență a șefului Statului Major al Apărării sau în cazul în care acesta se află temporar în imposibilitatea de a-și îndeplini atribuțiile, acesta este substituit de unul din locuitorii acestuia sau de către alt ofițer cu grad militar superior, în temeiul ordinului ministrului apărării.

(6) Atribuțiile și competențele Statului Major al Apărării sînt determinate de regulamentul acestuia, aprobat de Președintele Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate.”

16. La articolul 36 alineatul (3) cuvintele „mari unități și” se exclud.

17. La articolul 36¹ alineatul (3) se completează cu litera f) cu următorul cuprins:
„f) alte domenii identificate, conform directivei de planificare a apărării”.

18. La articolul 36⁴ alineatul (2) cuvântul „mediu” se substituie cu cuvântul „lung”.

19. La articolul 36⁵:

alineatul (2) după cuvântul „elaborează” se completează cu textul „și/sau revizuire”;
la alineatul (3):
în prima propoziție cuvântul „mediu” se substituie cu cuvântul „lung”;
în propoziția a doua textul „6 luni” se substituie cu textul „12 luni”.

20. La articolul 36⁶, alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Ministerul Apărării elaborează și/sau revizuieste strategia militară, ce presupune acoperire pe termen lung, care prezintă spre aprobare Guvernului, cu avizul Președintelui Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate, în termen de până la 9 luni de la aprobarea strategiei naționale de apărare”.

21. La articolul 36⁹ după cuvintele „apărării naționale” se completează cu cuvintele „și securității militare”.

22. La articolul 37, alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) La declararea stării de asediu sau de război, autoritățile publice menționate la alin. (1), în conformitate cu atribuțiile ce le revin, coordonează cu Statul Major al Apărării măsurile de menținere a regimului stării de asediu sau de război și participă la asigurarea acțiunilor de apărare a țării, în limitele competențelor, prin:

a) colectarea, prelucrarea, verificarea, protecția, valorificarea și schimbul reciproc de informații necesare pentru a asigura conducerea (comanda) la nivel strategic, operativ și tactic;

b) pregătirea pentru răspuns rapid, interacțiune reciprocă, eficientă și regrupare promptă;

c) alte acțiuni necesare pentru descurajarea intenției potențialului adversar de a ataca Republica Moldova;

d) alte acțiuni de competență, care se referă la asigurarea apărării naționale și misiuni stabilite de Președintele Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate.”

23. La articolul 38 alineatul (1) cuvintele „și departamentele” se substituie cu cuvintele „alte autorități administrative centrale”.

24. La articolul 39:

la alineatul (1) după cuvintele „apărării naționale” se completează cu cuvintele „și securității militare”;

la alineatul (2) litera e) va avea următorul cuprins:

„e) desfășoară activități administrativ-militare în conformitate cu actele normative, organizează și asigură pregătirea cetățenilor pentru serviciul militar, recrutarea și încorporarea acestora în serviciul militar, asigură centrele militare cu spațiile, instalațiile de telecomunicații, dotările și fondurile necesare funcționării acestora”.

25. La articolul 42, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Nerespectarea prevederilor prezentei legi atrage răspundere penală, contravențională, administrativă sau civilă, după caz, în condițiile actelor normative”.

Art. II. – Legea nr.52/2007 cu privire la aprobarea Regulamentului disciplinei militare (Monitorul Oficial nr.78-81/356 din 08.06.2007), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

Articolul 40 se completează cu alineatul (2) cu următorul conținut:

„(2) Nomenclatorul încălcărilor (abaterilor) disciplinare sunt aprobate prin ordinul conducătorului structurii militare.”

Art. III. – Legea nr.147/2017 privind regimul armamentului și munițiilor convenționale, al mijloacelor speciale și dispozitivelor militare deținute de Armata Națională și de forțele militare străine aflate legal pe teritoriul Republicii Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.277–288, art.477) se completează cu articolul 6¹ cu următorul cuprins:

„**Art.6¹** - Transmiterea dreptului de proprietate sau a celui de folosință asupra excedentului neutilizat de arme, dispozitive militare, muniții, tehnică militară și produse cu dublă utilizare (civilă și militară) prin vânzare-cumpărare, donație, schimb sau închiriere se aprobă prin hotărâre de Guvern.”

Art. IV. – (1) Guvernul, în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

**PREȘEDINTELE
PARLAMENTULUI**

Igor GROSU

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative
(aspecte privind sistemul național de apărare)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (*aspecte privind sistemul național de apărare*), în continuare proiectul de lege a fost elaborat de către Ministerul Apărării.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (în speță: Legea nr.345/2003 cu privire la apărarea națională, Legea nr.52/2007 cu privire la aprobarea Regulamentului disciplinei militare și Legea nr.147/2017 privind regimul armamentului și munițiilor convenționale, al mijloacelor speciale și dispozitivelor militare deținute de Armata Națională și de forțele militare străine aflate legal pe teritoriul Republicii Moldova) este elaborat în scopul perfecționării/ajustării cadrului normativ în domeniul apărării naționale.

Elaborarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative a fost condiționată de punerea în aplicare și implementarea prevederilor documentelor de politici în domeniul securității și apărării naționale, precum Strategia securității naționale a Republicii Moldova, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.391/2023, pct.29.6 din Strategia națională de apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024-2034, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.319/2024, precum și de realizarea acțiunii 231 al Planului național de reglementări pentru anul 2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.841/2024.

În acest sens, prevederile Strategiei securității naționale determină principalele obiective și principii ale politicii de securitate, care se vor baza pe coerență și pe transparență în privința obiectivelor naționale de securitate, prin identificarea și evaluarea continuă a amenințărilor și a riscurilor, în cadrul unei abordări proactive și preventive.

Consecvent, prevederile Strategiei naționale de apărare determină politica de apărare a statului și sistemul național de apărare, care reflectă caracterul complex al apărării și definește capacitatea statului de a asigura dezvoltarea continuă și gestionarea eficientă a elementelor sistemului național de apărare (conducerea, forțele, resursele și infrastructura teritorială). În acest context, proiectul de lege vine să realizeze una din direcția prioritară, precum: *ajustarea cadrului legal și proceselor de reformă a sistemului național de apărare*, ce se va realiza prin determinarea proceselor și mecanismelor coerente, eficiente și interoperabile, în măsură să pună la dispoziția instituțiilor responsabile instrumentele necesare gestionării diverselor categorii de provocări sistemice.

Astfel, proiectul de lege a fost elaborat având drept imperativ armonizarea cadrului juridic în domeniu, a modului de organizare și funcționare a sistemului național de apărare, conducerii Forțelor Armate, forțelor destinate apărării naționale, precum și

detalierea principiilor de activitate, statutului și principalelor atribuții ale Ministerului Apărării și Statului Major al Apărării în domeniul apărării naționale.

Acest fapt va contribui la sporirea capacităților instituționale la provocările de securitate la nivel regional și național, la riscurile și amenințările, inclusiv a celor hibride, la adresa apărării naționale și a securității militare, consolidând astfel capacitatea de reziliență a statului și a societății și asigurând credibilitatea statului ca furnizor regional și internațional de securitate, cu efecte directe pozitive și pentru mediul de securitate din Republica Moldova.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Mediul de securitate internațional a devenit în ultimii ani imprevizibil și complex, caracterizat prin volatilitate, transformări accelerate și turbulențe, cu vădite încălcări ale principiilor dreptului internațional. În acest context, viziunea strategică în domeniul apărării naționale a Republicii Moldova prevăzută în Strategia națională de apărare, prevede dezvoltarea unui sistem național de apărare robust și modern, cu o resursă umană profesionalizată și capabilități adecvate provocărilor de securitate actuale, capabil să asigure prevenirea, descurajarea și respingerea agresiunii la adresa suveranității, independenței, unității și integrității teritoriale a Republicii Moldova și la adresa democrației constituționale. Sistemul de apărare va fi integrat progresiv în structurile europene, contribuind la asigurarea securității durabile a țării.

Totodată, sistemul național de apărare, cuprinzând și Forțele Armate, sub o conducere unitară, trebuie să fie în măsură să planifice, să pregătească, să conducă și să desfășoare acțiuni de apărare națională pe întreg teritoriul țării. Pentru aceasta, sistemul național de apărare trebuie să fie în măsură să asigure, la necesitate, folosirea în mod integrat a tuturor instrumentelor puterii de stat și mobilizarea tuturor resurselor naționale.

Menționăm, că la momentul actual normele existente în Legea nr.345/2003 cu privire la apărarea națională nu acoperă suficient de detaliat riscurile emergente la noile provocări la adresa apărării naționale și a securității militare.

În contextul celor enunțate, intervenția legislativă este imperativă pentru remedierea unor deficiențe și lacune ale reglementărilor actuale, care nu asigură suficiente mecanisme de intervenție în fața riscurilor emergente, precum:

1) reglementarea și realizarea planificării, organizării, pregătirii și întrebuințării Forțelor Armate, forțelor destinate apărării naționale pentru asigurarea apărării naționale;

2) ajustarea responsabilităților și atribuțiilor Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate, Guvernului, Ministerului Apărării, Statului Major al Apărării și altor autorități publice cu atribuții în domeniul apărării naționale;

3) reglementarea clară a nivelurilor conducerii sistemului național de apărare (politic, politico-militar, militar), revizuirea structurii, a rolului, a responsabilităților și a mecanismelor de conlucrare între componentele forțelor destinate apărării naționale;

4) clarificarea noțiunii și componenței Forțelor Armate, forțelor destinate apărării naționale, conform standardelor occidentale a conceptului de angajare a forțelor după

categorii și genuri de arme și în condițiile în care schimbările în permanență a unor structuri de forță nu aduce claritate la statutul acestora;

5) aplicarea principiilor occidentale de comandă și control a Forțelor Armate în scopul asigurării eficientizării și eficacității acestora în îndeplinirea misiunilor de bază pe timp de pace, asediu și război, precum și asigurării controlului democratic al Forțelor Armate;

6) reglementarea eshaustivă a competenței Ministerului Apărării, ca parte componentă a organelor securității și apărării naționale, care asigură apărarea națională și securitatea militară a statului împotriva pericolelor militare externe convenționale și neconvenționale, având rolul de a organiza și de a lua măsuri în vederea realizării direcțiilor principale în asigurarea apărării naționale și securității militare și de a propune autorităților publice competente intervenții justificate ale statului și măsurile necesare ce țin de pregătirea sistemului național de apărare, dezvoltarea infrastructurii teritoriale și resurselor acestuia;

7) reglementarea eshaustivă a situațiilor de autorizare a folosirii Armatei Naționale în corespundere cu destinația constituțională în scopul garantării suveranității, independenței, unității și integrității teritoriale a țării și democrației constituționale. Acest fapt va delimita exhaustiv competența autorităților publice de autorizare a folosirii Armatei Naționale, conform destinației constituționale, inclusiv competența autorităților publice de autorizare a folosirii resurselor umane și materiale disponibile ale structurilor din subordinea Ministerului Apărării, pentru soluționarea problemelor ce nu țin nemijlocit de apărarea statului, în strictă corespundere cu prevederile art.57, 66, 87, 94, 108 din Constituția Republicii Moldova, Legii nr.212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război și Legii nr.147/2017 privind regimul armamentului și munițiilor convenționale, al mijloacelor speciale și dispozitivelor militare deținute de Armata Națională și de forțele militare străine aflate legal pe teritoriul Republicii Moldova;

8) reglementarea eshaustivă a statutului și principalelor atribuții ale Statului Major al Apărării, ca organ central de conducere militară al Ministerului Apărării, care asigură pe timp de pace actul de comandă militară al Armatei Naționale și care conduce și coordonează activitatea diferitelor categorii de forțe, organizează și desfășoară instrucția militară a efectivelor, pregătirea pentru luptă și exercițiile militare, organizează și conduce executarea serviciului de luptă permanent în Armata Națională în scopul supravegherii, avertizării timpurii, intervenției cu forțe și mijloace și reacției imediate la riscurile și amenințările în domeniul apărării, etc.;

9) înlăturarea discrepanțelor, lacunelor existente în reglementarea legală a atribuțiilor, responsabilităților autorităților publice în asigurarea apărării naționale;

10) înlăturarea lacunelor în reglementarea atribuțiilor Guvernului Republicii Moldova privind administrarea proprietății publice a statului, prevăzute în mod general în art.5 lit.c) și art.6 lit.k) din Legea nr.136/2017 cu privire la Guvern, art.6 alin.(1) lit.a) și art.14 alin.(1) lit.a) din Legea nr.121/2007 privind administrarea și deținutizarea proprietății publice, Legea nr.345/2003 cu privire la apărarea națională, Legea nr.147/2017 privind regimul armamentului și munițiilor convenționale, al mijloacelor speciale și dispozitivelor militare deținute de Armata Națională și de forțele militare străine aflate legal pe teritoriul Republicii Moldova. Astfel, în cazul activelor neutilizate ale Forțelor Armate (excedentul neutilizat de arme, dispozitive militare, muniții, tehnică

militară și produse cu dublă utilizare (civilă și militară) care sunt moral și material învechite, Guvernul în calitate de administrator al proprietății publice a statului la moment, nu dispune, de atribuții legale de administrarea a acestor active;

11) eliminarea unor curențe depistate și semnalate în procesul de aplicare a normelor din Regulamentul disciplinei militare, aprobat prin Legea nr.52/2007.

În contextul celor menționate, luând în considerare deficiențele și lacunele identificate în legislația existentă, este esențial ca Republica Moldova să adopte un cadru legislativ unitar, coerent și interoperabil.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative vine să ajusteze și completeze cadrul normativ în domeniul apărării naționale, prin introducerea unor prevederi noi, după cum urmează:

1. Modificările operate la Legea nr.345/2003 cu privire la apărarea națională vin să detalieze unele noțiuni existente din legea actuală și introducerea unor noi, precum:

- actualizarea noțiunii de „operație militară”, ca parte a luptei armate, care constă dintr-un șir de lupte, lovituri și manevre coordonate după scop, loc, timp și misiuni, desfășurate de către marile grupări de forțe de nivel strategic și operativ, simultan sau succesiv, sub o concepție unitară;

- introducerea noțiunii de „act de comandament cu caracter militar”, vine să clarifice termenul prevăzut în art.190 lit. c) al Codului administrativ al Republicii Moldova (Legea nr.116/2018);

- introducerea noțiunii „securitatea militară” va determina responsabilitatea clară a Ministerului Apărării în asigurarea securității naționale împotriva amenințărilor și riscurilor cu caracter militar, prin realizarea măsurilor și acțiunilor ce asigură posibilitatea de a preîntâmpina și a riposta o eventuală agresiune armată; de a preveni, localiza și lichida conflictele militare de orice gen;

- introducerea noțiunii „suficiența defensivă” are drept scop stabilirea unei orientări clare pentru cazuri când aplicarea acesteia este necesară pentru a asigura descurajarea și respingerea unei agresiuni armate;

- introducerea noțiunilor de „categorii de forțe”, „grupurile și unitățile armate” și „alte formațiuni armate”, are drept scop pentru a da claritate din ce sunt compuse Forțele Armate, forțele destinate apărării naționale și alte grupuri, detașamente, formațiuni, organizații permanente sau nepermanente constituite pe principiul disciplinei de tip militar cu un comandament/o conducere unic(ă);

- introducerea noțiunii „infrastructura sistemului național de apărare”, va clarifica ce capacități vor fi implicate în scopul apărării naționale;

- introducerea noțiunii „protecția forțelor”, va stabili mijloacele, măsurile, programele, procedurile și procesele ce urmează a fi întreprinse în scopul asigurării libertății de acțiune și eficacității operaționale a forțelor.

Articolele 8-10 se propun a fi expuse într-o redacție nouă, cu ajustarea cadrului normativ în domeniul apărării la standardele țărilor europene în vederea îmbunătățirii transparenței mecanismelor de control democratic asupra Forțelor Armate, a forțelor destinate apărării naționale, în scopul asigurării eficienței și eficacității acestora, și întregului sistem național de apărare în îndeplinirea misiunilor de bază pe timp de pace,

asediu și război. Aceasta va fi realizată prin detalierea și divizarea expresă și clară pe nivele de comandă a conducerii sistemului național de apărare (politic, politico-militar (strategic), militar (strategic, operațional și tactic)), ce va spori și transparența în exercitarea funcțiilor de conducere pe nivele și va fi reglementat lanțul de comandă și control la nivel național al acțiunilor de apărare a Forțelor Armate pe timp de pace, precum și în cazul instituirii stării de urgență, de asediu și de război.

La articolul 9, este propusă componența Forțelor Armate compuse din Armata Națională și Inspectoratul General de Carabinieri. Respectiv, Forțele destinate apărării naționale vor include Forțele Armate, grupurile și unitățile armate ale instituțiilor subordonate Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Justiției, Serviciului de Informații și Securitate, Serviciului de Protecție și Pază de Stat, Centrului Național Anticorupție, Serviciului Vamal, formațiunile de apărare teritorială și alte formațiuni armate, fiind constituite pe principiul suficienței defensive.

Cu referire la componența Forțelor Armate, aceste componente structurale urmează a fi asigurate cu personal suficient și calificat, dotate cu armament și echipament modern și interoperabil necesar realizării misiunii de asigurare a apărării naționale și securității militare. În acest sens, se va implementa principiul de comandă și control centralizat și de execuție descentralizată; se vor dezvolta capacități de luptă și de sprijin de luptă agile, receptive și letale, care vor asigura funcționalitatea Forțelor Armate. O atenție specială, în acest sens, va fi acordată capacității de apărare antiaeriană, comandă și control, artilerie, mobilitate și manevră, geniu, avertizare timpurie, informații și cercetare militară, forțe speciale, protecție a forțelor, comunicații și securitate cibernetică; etc.

Totodată, în cazul iminenței agresiunii armate, a cărei amploare va depăși capacitatea combativă a Forțelor Armate, până la luarea deciziei politice cu privire la declararea stării de asediu sau de război, componentele forțelor destinate apărării naționale vor trece în subordinea operativă a Statului Major al Apărării în baza actelor de comandament cu caracter militar emise și vor obține statut de militar.

La fel, sunt prevăzute acțiunile în caz de agresiune armată a cărei amploare depășește capacitatea combativă a Forțelor Armate și respectiv, a forțelor destinate apărării naționale.

La articolul 13, se propune reglementarea activităților de pregătire specifice a forțelor destinate apărării naționale, în baza planurilor comune de pregătire, elaborate și aprobate la nivel departamental. Totodată, în proiect se propune reglementarea legală a restricției de a nu permite înstrăinarea activelor incluse în dotarea și în tabelul de echipament al unităților militare, altor formațiuni ale Forțelor Armate.

La art.art.6 10, 12, 16, 17, 18, 20, 21, 23, 27, 36¹, 36⁵, 36⁹, 38 și 39 modificările sunt efectuate în contextul substituirii noțiunilor și ajustării la cadrul normativ existent.

Modificările operate la art.21 alin.(1) vin să completeze situațiile în care pot fi rechiziționate bunuri ce aparțin instituțiilor publice, agenților economici și persoanelor fizice.

Operarea modificărilor la art.24 alin.(2), art.25 alin.(2) lit.c), lit.h) și lit.i) vor aduce în concordanță prevederile în ceea ce privește aprobarea de către Președintele Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate a Regulamentului și structurii Statului Major al Apărării, structurii generale și efectivului-limită ale Forțelor Armate pe timp de asediu și război, participării unităților (subunităților) ale Forțelor Armate și contingentelor forțelor sistemului național de apărare cu armament, muniții, tehnici din dotare și echipament la misiuni și operații internaționale și respectiv, numirii/și destituirii din funcție a șefului Statului Major al Apărării și Comandantului general al Inspectoratului General de Carabinieri.

Totodată, proiectul prevede substituirea denumirii organului de conducere militară ”Statul Major General” al Forțelor Armate cu ”Statul Major al Apărării”, ce va activa pe timp de pace și va asigura Comandamentul Suprem al Forțelor Armate în pregătirea și controlul Forțelor Armate și forțelor destinate apărării pentru executarea misiunilor de apărare națională.

Un aspect important se referă la racordarea și asigurarea compatibilității cu standardele și practicile internaționale general acceptate a unor componente ale Forțelor Armate. Astfel, se propune trecerea la terminologia și noțiunile unanim recunoscute și acceptate în rândurile armatelor europene, și anume: noțiuni cum ar fi „Marele Stat Major” și „Statul Major General” se vor substitui cu „Statul Major al Apărării”, iar noțiunea de „Șef Marele Stat Major” cu „Șeful Statului Major al Apărării”.

Modificările operate la art.27 alin.(2), împuternicește Guvernul de a coordona activitățile de realizare a măsurilor de asigurare a capacității de apărare și securitate militară a țării. Respectiv, Guvernul va efectua transmiterea dreptului de proprietate sau a celui de folosință asupra excedentului neutilizat de arme, dispozitivelor militare, munițiilor, tehnicii militare și produselor cu dublă utilizare (civilă și militară) prin vânzare-cumpărare, donație, schimb sau închiriere.

Consecvent, în rezultatul operării modificărilor la art.10 alin.(2) se propune completarea art.27 cu litera j¹), prin care Guvernul propune Președintelui Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate, numirea în funcția și eliberarea sau destituirea din funcție a Comandantului general al Inspectoratului General de Carabinieri. În acest sens, va fi determinată procedura de numire în funcție și eliberarea sau destituirea din funcție a Comandantului general al Inspectoratului General de Carabinieri al Ministerului Afacerilor Interne ca persoană care intră în componența Comandamentului Suprem al Forțelor Armate și care conduce cu subdiviziunile structurale ale Inspectoratului General de Carabinieri, componente ale Forțelor Armate.

Art.28 a fost revizuit și expus într-o redacție nouă, prin prisma reglementării statutului Ministerului Apărării, ca organ de specialitate al administrației publice centrale care organizează, conduce, coordonează și desfășoară, potrivit legii, activitățile în domeniul apărării naționale și securității militare, condus de către o persoană civilă. La fel, se propune reglementarea structurii acestuia, format din aparatul central, organul central de conducere militară, autorități administrative, instituții din subordine și forțe subordonate organului central de conducere militară.

Suplimentar, managementul, modul de organizare și structura aparatului central al Ministerului Apărării, autorităților administrative și instituțiilor din subordinea

Ministerului Apărării se va efectua în temeiul Legii nr.136/2017 cu privire la Guvern și Legii nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, care prevede unul din principiile fundamentale de organizare și funcționare a administrației publice centrale de specialitate - delimitarea funcțiilor de elaborare și de promovare a politicilor (Ministerul Apărării) de funcțiile de implementare a acestora (Statul Major al Apărării).

Consecvent, reieșind din faptul că Ministerul Apărării este parte componentă a organelor securității și apărării naționale, se propune stabilirea unor noi atribuții în domeniul apărării naționale și securității militare, dictată de lipsa reglementărilor în acest sens și, din faptul că la formarea și la realizarea politicii de asigurare a securității naționale, Ministerul Apărării este unica instituție care dispune de capacități pentru a asigura securitatea militară a statului, ca parte componentă a securității naționale.

În acest sens, Ministerul Apărării va asigura, pe timp de pace, asediu și război, elementul de autoritate, comandă și control al Forțelor Armate și forțelor destinate apărării, va identifica și determina riscurile și amenințările cu caracter militar, convenționale și neconvenționale, interne și externe, în țară și în străinătate.

Tot în acest sens, ministerul va asigura, pe timp de pace, asediu și război, integrarea și unitatea de efort a forțelor destinate apărării naționale, precum și realizarea mecanismului de cooperare interinstituțională în domeniul apărării și securității militare și va acorda sprijinul necesar autorităților administrației publice centrale și locale în gestionarea situațiilor de criză și activităților de prevenire și combatere a terorismului, în condițiile actelor normative.

Complementar, se atribuie Ministerului Apărării atribuția de înființare, desființare, dislocare, redislocare, reorganizare și restructurare a unităților și instituțiile militare ale Armatei Naționale, atribuție exclusă prin abrogarea Hotărârii Guvernului nr.939/2007 cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Ministerului Apărării, structurii și efectivului-limită ale aparatului central al acestuia. Astfel, aceasta prevedere vine în scopul asigurării dezvoltării capacităților și capabilităților militare necesare apărării țării în situații de criză și necesităților Forțelor Armate pentru îndeplinirea misiunilor stabilite.

În acest sens, actele administrative și cerințele Ministerului Apărării în domeniul asigurării apărării naționale și securității militare vor fi executorii și obligatorii pentru autoritățile administrației publice centrale și locale, persoanele fizice și juridice, în limitele stabilite de actele normative.

În art. 29, se propune reglementarea atribuțiilor Comandantului Suprem al Forțelor Armate pe timp de pace, de asediu și război, de a emite decrete, ordine și directive obligatorii pentru implicarea tuturor forțelor, resurselor și infrastructurii sistemului național de apărare.

La fel, se propune reglementarea componenței Comandamentului Suprem al Forțelor Armate, în care intră Președintele Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate, ministrul apărării, șeful Statului Major al Apărării, Comandantul general al Inspectoratului General de Carabinieri și, dreptului Președintelui Republicii Moldova de a numi și alte persoane în componența Comandamentului Suprem.

Totodată, se propune specificarea faptului că ministrul apărării, în calitate de locțiitor al Comandantului Suprem al Forțelor Armate, urmează să realizeze sarcinile și

misiunile date de către Președintele Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate.

Modificarea înaintată la art.30 și art.31 prevede substituirea denumirii organului de conducere militară "Statul Major General al Forțelor Armate"/"Marele Stat Major al Armatei Naționale" cu "Statul Major al Apărării", ce va asigura Comandamentul Suprem al Forțelor Armate și va activa:

- pe timp de pace, în pregătirea și controlul Forțelor Armate și forțelor destinate apărării pentru executarea misiunilor de apărare națională;

- pe perioada instituirii stării de urgență, stării de asediu și de război și în caz de agresiune armată în conducerea, planificarea, organizarea, comanda și controlul Forțelor Armate și forțelor destinate apărării naționale;

- la declararea stării de asediu sau de război, forțele destinate apărării naționale vor participa la operații militare și acțiuni de apărare națională în baza Planului de întrebuințare a Forțelor Armate.

La art.32 alin.(1) se stabilește că Armata Națională este componenta de bază a Forțelor Armate și a forțelor destinate apărării naționale, care asigură, pe timp de pace și de război, integrarea într-o concepție unitară a activităților tuturor forțelor care participă la acțiunile de apărare a țării. În acest sens, Armata Națională trebuie să dispună de o structură de forțe pe timp de pace cât mai apropiată de organizarea acesteia pe timp de război. Structura de forțe trebuie să cuprindă elemente viabile și avansate tehnologic de comandă și control, de planificare și conducere a operațiilor, de instruire instituțională, precum și elemente de generare a forțelor.

Expunerea în redacție nouă a art.33 va delimita și reglementa clar autorizarea folosirii Armatei Naționale în corespundere cu destinația constituțională în scopul garantării suveranității, independenței, unității și integrității teritoriale a țării și democrației constituționale. Propunerea vizată este condiționată de necesitatea aducerii prevederilor legale cu dispozițiile Constituției Republicii Moldova. Noțiunea "situații extreme", utilizată la moment, nu este prevăzută în atribuțiile constituționale în domeniul apărării ale Președintelui Republicii Moldova (art. 87). Conform dispozițiilor art.87 alin. (4) din Constituția Republicii Moldova, Președintele Republicii Moldova poate lua și alte măsuri pentru asigurarea securității naționale și a ordinii publice, în limitele și în condițiile legii.

În acest sens, propunerea înaintată va delimita exhaustiv competența autorităților publice de autorizare a folosirii Armatei Naționale, conform destinației constituționale, inclusiv competența autorităților publice de autorizare a folosirii resurselor umane și materiale disponibile ale structurilor din subordinea Ministerului Apărării, pentru soluționarea problemelor ce nu țin nemijlocit de apărarea statului, în strictă corespundere cu prevederile art.57, 66, 87, 94, 108 din Constituția Republicii Moldova, Legii cu privire la apărarea națională, Legii nr.212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, art.35 al Legii nr.147/2017 privind regimul armamentului și munițiilor convenționale, al mijloacelor speciale și dispozitivelor militare deținute de Armata Națională și de forțele militare străine aflate legal pe teritoriul Republicii Moldova.

Modificarea art.34 rezidă din reglementarea exhaustivă a statutului, rolului, criteriilor de numire în funcție și principalelor atribuții ale șefului Statului Major al Apărării, care pe timp de pace asigură actul de comandă militară al Armatei Naționale, iar în perioada instituirii stării de asediu și război al forțelor destinate apărării naționale.

Aceste modificări vor stabili exhaustiv competențele șefului Statului Major al Apărării, care la momentul actual nu se regăsesc nici într-un act normativ de nivel național, referindu-se în principal la executarea sarcinilor strategice, precum: politica de apărare și strategia militară, conducerea militară a diferitelor categorii de forțe, conducerea operațiilor, mobilitatea, protecția forțelor, sustenabilitatea trupelor, generarea de forțe, implementarea programelor de modernizare a armatei, de achiziție de armament și tehnică militară modernă, organizarea și conducerea executării serviciului de luptă permanent în Armata Națională, etc. În acest sens, se propune suplimentar și aprobarea Regulamentului Statului Major al Apărării de către Președintele Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate.

Menționăm, că modificările înaintate vor armoniza perceperea exercitării funcției de comandant al Armatei Naționale, fără a submina în acest sens autoritatea ministrului apărării.

Totodată, reieșind din necesitatea aplicării prevederilor art.190 lit.c), art.225 alin.(3) al Codului administrativ (în partea ce ține de actele administrative și de comandament cu caracter militar, se impune necesitatea reglementării acestora pentru asigurarea conducerii Armatei Naționale (forțelor destinate apărării naționale, după caz).

La fel, pentru executarea misiunii și atribuțiilor sale, șeful Statului Major al Apărării conduce Statul Major al Apărării și exercită comanda și controlul deplin al structurii de forțe a Armatei Naționale, prin intermediul comandamentelor și centrelor operaționale din subordine. Subsidiar, alin.(5) prevede substituirea șefului Statului Major al Apărării, în cazul lipsei acestuia, de locuitorii acestuia.

Modificarea la art.36¹ rezidă din completarea domeniilor de planificare a apărării naționale gestionate de Ministerul Apărării printr-un mecanism integrat de planificare a apărării, conform prevederilor Directivei de planificare a apărării.

Modificările operate la art.36⁶ vine să ajusteze cadrul normativ în domeniul apărării la principiile planificării strategice la nivel european, în baza lecțiilor însușite, complexitatea elaborării documentelor de politici, inclusiv prin implicarea tuturor autorităților cu responsabilități în domeniul apărării naționale și securității militare. Astfel, principalele amendamentele vor viza extinderea termenului de elaborare a strategiilor, a orizontului de realizare a acestora (de la termen mediu la cel lung de 6-10 ani), care definesc și planifică politicile Guvernului, precum și vor asigura eficacitatea maximă a sistemului de apărare prin integrarea coerentă a planificării strategice cu managementul resurselor într-o abordare multianuală.

Articolul 37 alin.(2) a fost modificat prin prisma substituirii Statului Major General al Forțelor Armate cu Statul Major al Apărării, condus de șeful Statul Major al Apărării, care va exercita planificarea, organizarea, comanda și controlul Forțelor Armate la pregătirea și executarea misiunilor de apărare a țării.

Subsidiar, sunt clarificate direcțiile principale prin care, în cazurile declarării stării de asediu sau de război, Serviciul de Informații și Securitate, Ministerul Afacerilor Interne și Serviciul de Protecție și Pază de Stat coordonează cu Statul Major al Apărării măsurile de menținere a regimului stării de asediu sau de război și participă la asigurarea acțiunilor de apărare a țării.

Modificarea propusă la art.42 prevede includerea răspunderii disciplinare în cazul nerespectării prevederilor legii enunțate, în temeiul Legii nr.52/2008 cu privire la aprobarea Regulamentului disciplinei militare.

2. Modificarea Legii nr.52/2007 cu privire la aprobarea Regulamentului disciplinei militare este necesară pentru asigurarea reglementării legale a încălcărilor (abaterilor) disciplinare comise de militari, a legalității incriminării faptelor (abaterilor disciplinare), precum și reglementării atribuției conducătorului structurii militare de aprobare prin ordin a Nomenclatorului încălcărilor (abaterilor) disciplinare.

3. Modificarea Legii nr.147/2017 privind regimul armamentului și munițiilor convenționale, al mijloacelor speciale și dispozitivelor militare deținute de Armata Națională și de forțele militare străine aflate legal pe teritoriul Republicii Moldova, rezidă în scopul reglementării atribuției Guvernului de a transmite dreptul de proprietate sau a celui de folosință asupra excedentului neutilizat de arme, dispozitivelor militare, munițiilor, tehnicii militare și produselor cu dublă utilizare (civilă și militară) prin vânzare-cumpărare, donație, schimb sau închiriere.

Astfel, pentru înlăturarea lacunelor în reglementarea atribuțiilor Guvernului privind administrarea proprietății publice a statului prevăzute în art.5 lit.c) și art.6 lit.k) din Legea nr.136/2017 cu privire la Guvern, art.6 alin.(1) lit.a) și art.14 alin.(1) lit.a) din Legea nr.121/2007 privind administrarea și deetatzarea proprietății publice, în cazul activelor neutilizate ale Forțelor Armate (excedentul neutilizat de arme, dispozitive militare, muniții, tehnică militară și produse cu dublă utilizare (civilă și militară) care sunt moral și material învechite și nu pot fi utilizate conform destinației/reparate și nu pot fi nici comercializate, conform Regulamentului privind modul de comercializare a tehnicii militare, armamentului și altor mijloace tehnice militare de care dispun Forțele Armate ale Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.283/1999. În acest sens, Guvernul în calitate de administrator al proprietății publice a statului nu dispune, la moment, de atribuții legale de administrare a acestor active, cum ar fi, vânzare-cumpărare, donație, schimb, etc. sau închiriere a activelor neutilizate.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Opțiunea „a nu face nimic” sau lipsa de intervenție va contribui la perpetuarea dificultăților în prevenirea și contracararea riscurilor și amenințărilor la adresa securității naționale, la provocările de securitate la nivel regional și național, la riscurile și amenințările, inclusiv a celor hibride, la adresa apărării naționale și a securității militare, consolidând astfel capacitatea de reziliență a statului și a societății și asigurând credibilitatea statului ca furnizor regional și internațional de securitate, cu efecte directe pozitive și pentru mediul de securitate din Republica Moldova.

4. Analiza impactului de reglementare
4.1. Impactul asupra sectorului public
Modificările propuse vor avea impact pozitiv pe termen lung asupra sectorului apărării naționale, parte componentă a sectorului public, prin prevenirea și contracararea riscurilor și amenințărilor la adresa securității naționale.
4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative
Proiectul nu are impact asupra bugetului public național, nu presupune cheltuieli bugetare suplimentare și se va realiza în limitele alocațiilor bugetare stabilite Ministerului Apărării.
4.3. Impactul asupra sectorului privat
Nu este aplicabil.
4.4. Impactul social
Nu este aplicabil.
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
Nu este aplicabil.
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Nu este aplicabil.
4.5. Impactul asupra mediului
Nu este aplicabil.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu este aplicabil.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Nu este aplicabil.
5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
Întru respectarea prevederilor Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative și ale Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea elaborării proiectului a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Apărării (www.army.md), secțiunea – Transparența decizională și pe platforma particip.gov.md: https://particip.gov.md/ro/document/stages/ministerul-apararii-incepand-cu-data-de-10-martie-2025-initiaza-elaborarea-proiectului-de-lege-pentru-modificarea-unor-acte-normative-aspecte-privind-sistemul-national-de-aparare/14197 . Proiectul legii urmează a fi avizat de către Președinția Republicii Moldova, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Finanțelor, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Culturii, Ministerul Sănătății, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Mediului, Serviciul de Informații și Securitate și Serviciul de Protecție și Pază de Stat. Propunerile și recomandările expuse în avizele recepționate vor fi reflectate în sinteza la proiect.

7. Concluziile expertizelor

Conform art.35 și art.37 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectul va fi supus expertizei juridice și anticorupție.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative se încorporează în sistemul actelor normative în vigoare, este corelat cu prevederile cadrului legal în vigoare, cu care se află în conexiune, iar modificările propuse nu afectează concepția generală sau caracterul unitar al actelor.

Implementarea prevederilor proiectului de lege va necesita ajustarea cadrului normativ aferent: Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război; Legea nr. 143/2012 cu privire la controlul spațiului aerian; Legea nr.1192/2002 privind pregătirea de mobilizare și mobilizarea, alte acte normative conexe, care parțial sau integral reglementează domeniul de securitate și apărare națională.

În acest context, art. IV din proiect, stabilește sarcina Guvernului care în termen de până la 6 luni de la data intrării în vigoare a legii, să aducă actele sale normative în concordanță cu aceasta.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Proiectul de lege presupune armonizarea cadrului juridic în domeniu, a modului de organizare și funcționare a sistemului național de apărare, conducerii Forțelor Armate, forțelor destinate apărării naționale, precum și detalierea principiilor de activitate, statutului și principalelor atribuții ale Ministerului Apărării și Statului Major al Apărării în domeniul apărării naționale.

Totodată, în contextul modificărilor propuse la Legea nr.345/2003 cu privire la apărarea națională va necesita ajustarea cadrului conex privind modificarea textului „Marele Stat Major” și „Statul Major General” cu „Statul Major al Apărării”, iar textului de „Șef Marele Stat Major” cu „Șeful Statului Major al Apărării”.

Prin operarea modificărilor la art.24 alin.(2), art.25 alin.(2) lit.c), lit.h) și lit.i) va necesita elaborarea și prezentarea spre aprobare Președintelui Republicii Moldova, Comandantul Suprem al Forțelor Armate a Regulamentului Statului Major al Apărării, structurii generale și efectivului-limită ale Forțelor Armate pe timp de asediu și război, etc.

Aprobarea prezentului proiect va genera integrarea actului normativ în cadrul normativ existent, ceea ce va contribui la sporirea capacităților instituționale la provocările de securitate la nivel regional și național, la riscurile și amenințările, inclusiv celor hibride, la adresa apărării naționale și a securității militare.

Secretar general al ministerului

Igor CUTIE

Tabelul
comparativ al proiectului de lege privind modificarea unor acte normative
(aspecte privind sistemul național de apărare)

Nr. d/ o	Conținutul normei în vigoare	Modificarea propusă	Conținutul normei după modificare
	Art.I. – Legea nr.345/2003 cu privire la apărarea națională (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.200–203, art.775), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:		
1.	Cuvintele: „legislație” și „legislația în vigoare”	Pe tot parcursul textului, cuvintele: „legislație” și „legislația în vigoare” se substituie cu cuvintele: „actele normative”, la forma gramaticală corespunzătoare.	” Actele normative ”, la forma gramaticală corespunzătoare.
2.	Art.2. - În sensul prezentei legi, se definesc următoarele noțiuni: apărare națională - ansamblu de măsuri și activități adoptate și desfășurate de Republica Moldova în scopul de a garanta suveranitatea, independența și unitatea statului, integritatea teritorială a țării și democrația constituțională; sistem național de apărare – conducere, ansamblu de forțe, mijloace și elemente ale infrastructurii, precum și totalitate a acțiunilor menite să asigure apărarea țării; agresiune armată - folosirea forței armate de către un stat împotriva suveranității, integrității teritoriale sau independenței politice a altui stat ori în orice mod incompatibil cu Carta Națiunilor Unite; operație - totalitatea acțiunilor militare duse de mari unități militare după un plan unic, în vederea îndeplinirii unui scop operativ sau strategic; acțiune de apărare - formă de bază a acțiunilor de luptă, care are scopul de a zădărnici ofensiva inamicului, a-i	la noțiunea „agresiune armată” textul „Carta Națiunilor Unite” se completează cu textul „din 26 iunie 1945, Rezoluția Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite nr. 3314/1974 privind definiția agresiunii” ; noțiunea „operație” se substituie cu noțiunea „operație militară” cu următorul cuprins: „operație militară - parte a luptei armate, care constă dintr-un șir de lupte, lovituri și manevre coordonate după scop, loc, timp și misiuni, desfășurate de către marile grupări de forțe de nivel strategic și operativ, simultan sau succesiv, sub o concepție unitară, pentru realizarea unor scopuri strategice sau operative, într-un teatru de acțiuni militare, pe anumite direcții strategice sau operative” ; în noțiunea „unitate militară” textul „grupare permanentă de militari” se substituie cu cuvintele „grupare de subunități militare, permanente” ; se completează, cu noțiuni, cu următorul cuprins: „act de comandament cu caracter militar – actul de comandă și control referitor la problemele strict militare ale activității din	Art.2. - În sensul prezentei legi, se definesc următoarele noțiuni: act de comandament cu caracter militar – actul de comandă și control referitor la problemele strict militare ale activității din cadrul Forțelor Armate (forțelor destinate apărării), specifice organizării militare, care presupun dreptul Președintelui Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate, ministrului apărării și șefului Statului Major al Apărării de a da ordine subordonaților în aspecte referitoare la conducerea trupelor (forțelor) pe timp de pace, pe perioada stării de urgență, de asediu sau de război, ce ține de îndeplinirea misiunilor de luptă și menținerea capacității de luptă, la îndeplinirea serviciului militar, conform regulamentelor militare ; acțiune de apărare - formă de bază a acțiunilor de luptă, care are scopul de a zădărnici ofensiva inamicului, a-i provoca pierderi cât mai mari, a păstra cu fermitate pozițiile încredințate, a câștiga timp și a crea condițiile necesare pentru trecerea la acțiuni militare ofensive în scopul eliberării

	provoca pierderi cât mai mari, a păstra cu fermitate pozițiile încredințate, a câștiga timp și a crea condițiile necesare pentru trecerea la acțiuni militare ofensive în scopul eliberării teritoriului ocupat; mare unitate militară - grupare de trupe, tactică sau operativă, cu o organizare, de regulă, permanentă, înglobînd forțe și mijloace de arme întrunitate sau de aceeași armă, cu o densitate tactică sau operativă bine stabilită; unitate militară - grupare permanentă de militari, cu o organizare și înzestrare stabilite în așa fel încît să poată desfășura toate activitățile de pregătire de luptă, care dispune de organe de conducere și logistice proprii, capabilă să îndeplinească misiuni de luptă cu un anumit grad de independență.	cadrul Forțelor Armate (forțelor destinate apărării), specifice organizării militare, care presupun dreptul Președintelui Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate, ministrului apărării și șefului Statului Major al Apărării de a da ordine subordonaților în aspecte referitoare la conducerea trupelor (forțelor) pe timp de pace, pe perioada stării de urgență, de asediu sau de război, ce ține de îndeplinirea misiunilor de luptă și menținerea capacității de luptă, la îndeplinirea serviciului militar, conform regulamentelor militare; alte formațiuni armate - grupuri, detașamente, formațiuni, organizații permanente sau nepermanente constituite pe principiul disciplinei de tip militar cu un comandament/o conducere unic(ă), structură internă ierarhizată, cu un contingent de persoane instruit, dotat cu arme, mijloace tehnice speciale (după caz), care nu au statut militar și nu fac parte din alte autorități și instituții publice de stat; categorii de forțe - structura armată, cu statut militar, formată din cel puțin următoarele tipuri de forțe - terestre, aeriene, navale, spațiale, întrunitate, cibernetice; grupurile și unitățile armate – structuri, formațiuni, detașamente, organizații permanente constituite pe baza/similar disciplinei de tip militar cu un comandament/o conducere unic(ă), structură internă ierarhizată, cu un contingent de persoane instruit, dotat cu arme, mijloace tehnice speciale (după caz), care nu au statut militar, dar fac parte din alte autorități și instituții publice de stat;	teritoriului ocupat; agresiune armată - folosirea forței armate de către un stat împotriva suveranității, integrității teritoriale sau independenței politice a altui stat ori în orice mod incompatibil cu Carta Națiunilor Unite din 26 iunie 1945, Rezoluția Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite nr. 3314/1974 privind definiția agresiunii; alte formațiuni armate - grupuri, detașamente, formațiuni, organizații permanente sau nepermanente constituite pe principiul disciplinei de tip militar cu un comandament/o conducere unic(ă), structură internă ierarhizată, cu un contingent de persoane instruit, dotat cu arme, mijloace tehnice speciale (după caz), care nu au statut militar și nu fac parte din alte autorități și instituții publice de stat; apărare națională - ansamblu de măsuri și activități adoptate și desfășurate de Republica Moldova în scopul de a garanta suveranitatea, independența și unitatea statului, integritatea teritorială a țării și democrația constituțională; categorii de forțe - structura armată, cu statut militar, formată din cel puțin următoarele tipuri de forțe - terestre, aeriene, navale, spațiale, întrunitate, cibernetice; grupurile și unitățile armate – structuri, formațiuni, detașamente, organizații permanente constituite pe baza/similar disciplinei de tip militar cu un comandament/o conducere unic(ă), structură internă ierarhizată, cu un contingent de persoane instruit, dotat cu arme, mijloace tehnice speciale (după caz), care nu au statut militar, dar fac parte din alte autorități și instituții publice de stat;
--	---	---	--

	infrastructura militară - ansamblu de construcții, obiecte, dispozitive și elemente speciale, rețele și instalații cu caracter permanent și/sau temporar aflate în administrarea Ministerului Apărării, utilizate pentru asigurarea operaționalității/operabilității forțelor militare; infrastructura sistemului național de apărare - totalitatea bunurilor, serviciilor, resurselor și utilităților naționale, precum și ansamblul lucrărilor și amenajărilor teritoriale utilizate în scopul organizării și asigurării apărării naționale; securitate militară – protecția statului și societății împotriva amenințărilor și riscurilor cu caracter militar, prin realizarea măsurilor și acțiunilor ce asigură posibilitatea de a preîntâmpina și a riposta o eventuală agresiune armată; de a preveni, localiza și lichida conflictele militare de orice gen; de a asigura apărarea antiaeriană a statului, a forțelor (trupelor) și a condiționa susținerea altor aspecte ale securității naționale; suficiență defensivă – stare a puterii militare a statului de a dispune de forțe militare cu o structură și o capacitate ce ar oferi mijloacele efective și eficiente, inițiale necesare (personal activ și de rezervă, tehnică și armament cantitativ și calitativ, asigurat multilateral) pentru a asigura descurajarea și respingerea unei agresiuni armate, excluzând capacitatea inamicului de a lansa un atac strategic prin surprindere și de a efectua operații ofensive; protecția forțelor - ansamblu de mijloace și măsuri, programe, proceduri și procese	infrastructura militară - ansamblu de construcții, obiecte, dispozitive și elemente speciale, rețele și instalații cu caracter permanent și/sau temporar aflate în administrarea Ministerului Apărării, utilizate pentru asigurarea operaționalității/operabilității forțelor militare; infrastructura sistemului național de apărare - totalitatea bunurilor, serviciilor, resurselor și utilităților naționale, precum și ansamblul lucrărilor și amenajărilor teritoriale utilizate în scopul organizării și asigurării apărării naționale; protecția forțelor - ansamblu de mijloace și măsuri, programe, proceduri și procese întreprinse pentru minimizarea vulnerabilității și asigurării protecției personalului militar și civil al instituției, membrilor familiilor acestora, a operațiunilor și activităților, infrastructurii, resurselor, echipamentului, informației critice față de amenințări și pericole în scopul asigurării libertății de acțiune și eficacității operaționale, contribuind astfel la succesul misiunii; securitate militară – protecția statului și societății împotriva amenințărilor și riscurilor cu caracter militar, prin realizarea măsurilor și acțiunilor ce asigură posibilitatea de a preîntâmpina și a riposta o eventuală agresiune armată; de a preveni, localiza și lichida conflictele militare de orice gen; de a asigura apărarea antiaeriană a statului, a forțelor (trupelor) și a condiționa susținerea altor aspecte ale securității naționale; suficiență defensivă – stare a puterii militare a statului de a dispune de forțe
--	--	---

		întreprinse pentru minimizarea vulnerabilității și asigurării protecției personalului militar și civil al instituției, membrilor familiilor acestora, a operațiunilor și activităților, infrastructurii, resurselor, echipamentului, informației critice față de amenințări și pericole în scopul asigurării libertății de acțiune și eficacității operaționale, contribuind astfel la succesul misiunii.” noțiunea ”mare unitate militară” se exclude.	militare cu o structură și o capacitate ce ar oferi mijloacele efective și eficiente, inițiale necesare (personal activ și de rezervă, tehnică și armament cantitativ și calitativ, asigurat multilateral) pentru a asigura descurajarea și respingerea unei agresiuni armate, excluzând capacitatea inamicului de a lansa un atac strategic prin surprindere și de a efectua operații ofensive; sistem național de apărare – conducere, ansamblu de forțe, mijloace și elemente ale infrastructurii, precum și totalitate a acțiunilor menite să asigure apărarea țării; operație militară - parte a luptei armate, care constă dintr-un șir de lupte, lovituri și manevre coordonate după scop, loc, timp și misiuni, desfășurate de către marile grupări de forțe de nivel strategic și operativ, simultan sau succesiv, sub o concepție unitară, pentru realizarea unor scopuri strategice sau operative, într-un teatru de acțiuni militare, pe anumite direcții strategice sau operative; unitate militară - grupare de subunități militare, permanente, cu o organizare și înzestrare stabilite în așa fel încât să poată desfășura toate activitățile de pregătire de luptă, care dispune de organe de conducere și logistice proprii, capabilă să îndeplinească misiuni de luptă cu un anumit grad de independență.
3.	Art.6.– (1) Pentru îndeplinirea angajamentelor asumate în cadrul Cartei ONU, al tratatelor încheiate cu Uniunea Europeană, cu alte organizații internaționale și state străine, Republica Moldova poate participa la misiuni și la operații internaționale în conformitate	La articolul 6 alineatul (1) textul „Legea nr. 219 din 3 decembrie 2015” se substituie cu textul „Legea nr.219/2015”.	Art.6.– (1) Pentru îndeplinirea angajamentelor asumate în cadrul Cartei ONU, al tratatelor încheiate cu Uniunea Europeană, cu alte organizații internaționale și state străine, Republica Moldova poate participa la misiuni și la operații internaționale în conformitate cu Legea

	cu Legea nr.219 din 3 decembrie 2015 privind participarea Republicii Moldova la misiuni și operații internaționale.		nr.219/2015 privind participarea Republicii Moldova la misiuni și operații internaționale.
4.	Art.8. – Conducerea sistemului național de apărare este un atribut exclusiv și inalienabil al autorităților constituționale ale statului și se realizează de către Parlament, Președintele Republicii Moldova, Guvern, Ministerul Apărării și alte autorități publice cu atribuții în domeniul apărării naționale în limitele stabilite de Constituție și de alte acte normative. Art.9. – (1) Forțele destinate apărării naționale sînt Forțele Armate compuse din Armata Națională și Inspectoratul General de Carabinieri. (2) Forțele sistemului național de apărare sînt constituite pe principiul suficienței defensive. (3) În caz de agresiune armată a cărei amploare depășește capacitatea combativă a forțelor sistemului național de apărare se vor angaja toate resursele umane și materiale disponibile pentru respingerea acesteia. Art.10. – Dislocarea și structura marilor unități militare, ale unităților militare și ale instituțiilor Armatei Naționale, ale altor componente ale Forțelor Armate au drept obiectiv menținerea și dezvoltarea capacității și pregătirii de luptă ale acestora, necesare riposteii rapide și decisive împotriva unei eventuale agresiuni sau a altor acțiuni ce pot afecta securitatea națională.	Articolele 8 - 10 vor avea următorul cuprins: „Art.8. – (1) Conducerea sistemului național de apărare este un atribut exclusiv și inalienabil al autorităților constituționale ale statului și se realizează de către Parlament, Președintele Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate, Guvern, Ministerul Apărării și alte autorități publice cu atribuții în domeniul apărării naționale, în limitele stabilite de Constituția Republicii Moldova, prezenta lege și alte acte normative. Conducerea este exercitată pe trei niveluri: politic, politico-militar (strategic) și militar (strategic, operațional și tactic). (2) La nivel politic: deciziile privind politica de apărare și securitatea militară, controlul, conducerea și întrebuințarea Forțelor Armate, forțelor destinate apărării naționale și a sistemului național de apărare se realizează de către: Parlament, Președintele Republicii Moldova, Consiliul Suprem de Apărare, Guvern și Ministerul Apărării. (3) La nivel politico-militar (strategic): implementarea și transpunerea politicii de apărare și deciziilor strategice privind asigurarea activităților în domeniul apărării naționale și securității militare a Republicii Moldova se realizează de către Președintele Republicii Moldova și Ministerul Apărării. (4) La nivel militar (strategic, operativ și tactic): planificarea, organizarea, comanda, conducerea și controlul	Art.8. – (1) Conducerea sistemului național de apărare este un atribut exclusiv și inalienabil al autorităților constituționale ale statului și se realizează de către Parlament, Președintele Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate, Guvern, Ministerul Apărării și alte autorități publice cu atribuții în domeniul apărării naționale, în limitele stabilite de Constituția Republicii Moldova, prezenta lege și alte acte normative. Conducerea este exercitată pe trei niveluri: politic, politico-militar (strategic) și militar (strategic, operațional și tactic). (2) La nivel politic: deciziile privind politica de apărare și securitatea militară, controlul, conducerea și întrebuințarea Forțelor Armate, forțelor destinate apărării naționale și a sistemului național de apărare se realizează de către: Parlament, Președintele Republicii Moldova, Consiliul Suprem de Apărare, Guvern și Ministerul Apărării. (3) La nivel politico-militar (strategic): implementarea și transpunerea politicii de apărare și deciziilor strategice privind asigurarea activităților în domeniul apărării naționale și securității militare a Republicii Moldova se realizează de către Președintele Republicii Moldova și Ministerul Apărării. (4) La nivel militar (strategic, operativ și tactic): planificarea, organizarea, comanda, conducerea și controlul pregătirii, asigurării și desfășurării operațiilor militare se realizează de către

	pregătirii, asigurării și desfășurării operațiilor militare se realizează de către Statul Major al Apărării prin intermediul forțelor și structurilor subordonate care nemijlocit planifică și desfășoară acțiuni militare, prin acte de comandament cu caracter militar emise. (5) Pe timp de pace, pe perioada stării de asediu și de război comanda și controlul la nivel național al acțiunilor de apărare a Forțelor Armate se realizează de către Președintele Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate, ministrul apărării, șeful Statului Major al Apărării și Comandantul general al Inspectoratului General de Carabinieri. (6) Pe perioada stării de asediu și de război comanda și controlul la nivel național al acțiunilor de apărare a forțelor destinate apărării naționale se realizează de către Președintele Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate prin intermediul Comandamentului Suprem al Forțelor Armate. Art.9. – (1) Forțele Armate sunt compuse din Armata Națională și Inspectoratul General de Carabinieri. (2) Forțele destinate apărării naționale sunt compuse din Forțele Armate, grupurile și unitățile armate ale instituțiilor subordonate Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Justiției, Serviciului de Informații și Securitate, Serviciului de Protecție și Pază de Stat, Centrului Național Anticorupție, Serviciului Vamal, formațiunile de apărare teritorială și alte formațiuni armate, formate în condițiile actelor normative. (3) Forțele destinate apărării naționale	Statul Major al Apărării prin intermediul forțelor și structurilor subordonate care nemijlocit planifică și desfășoară acțiuni militare, prin acte de comandament cu caracter militar emise. (5) Pe timp de pace, pe perioada stării de asediu și de război comanda și controlul la nivel național al acțiunilor de apărare a Forțelor Armate se realizează de către Președintele Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate, ministrul apărării, șeful Statului Major al Apărării și Comandantul general al Inspectoratului General de Carabinieri. (6) Pe perioada stării de asediu și de război comanda și controlul la nivel național al acțiunilor de apărare a forțelor destinate apărării naționale se realizează de către Președintele Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate prin intermediul Comandamentului Suprem al Forțelor Armate. Art.9. – (1) Forțele Armate sunt compuse din Armata Națională și Inspectoratul General de Carabinieri. (2) Forțele destinate apărării naționale sunt compuse din Forțele Armate, grupurile și unitățile armate ale instituțiilor subordonate Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Justiției, Serviciului de Informații și Securitate, Serviciului de Protecție și Pază de Stat, Centrului Național Anticorupție, Serviciului Vamal, formațiunile de apărare teritorială și alte formațiuni armate, formate în condițiile actelor normative. (3) Forțele destinate apărării naționale sînt constituite pe principiul suficienței defensive.
--	--	---

		sînt constituite pe principiul suficienței defensive. (4) În cazul iminenței agresiunii armate, a cărei amploare depășește capacitatea combativă a Forțelor Armate, până la luarea deciziei politice cu privire la declararea stării de asediu sau de război, componentele forțelor destinate apărării naționale vor trece în subordinea operativă a Statului Major al Apărării în baza actelor de comandament cu caracter militar emise, vor avea statut de militar și vor acționa în baza Planului de întrebuințare a Forțelor Armate, aprobat în prealabil de Comandantul Suprem al Forțelor Armate. (5) În cazul declarării stării de asediu sau război, în caz de agresiune armată a cărei amploare depășește capacitatea combativă a Forțelor Armate, pentru respingerea acesteia se vor angaja toate forțele destinate apărării naționale. (6) În cazul declarării stării de asediu sau război, în caz de agresiune armată a cărei amploare depășește capacitatea combativă a forțelor destinate apărării naționale se vor angaja toate resursele și infrastructura teritorială a sistemului național de apărare disponibile pentru respingerea acesteia. (7) Cazurile prevăzute în alineatele (5) și (6) sunt puse în aplicare prin decretul Președintelui Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate, contrasemnat de Primul-ministru, la propunerea ministrului apărării, cu informarea imediată a Parlamentului. Art.10. - Dislocarea și structura unităților militare, autorităților administrative din subordinea Ministerului Apărării, ale altor	(4) În cazul iminenței agresiunii armate, a cărei amploare depășește capacitatea combativă a Forțelor Armate, până la luarea deciziei politice cu privire la declararea stării de asediu sau de război, componentele forțelor destinate apărării naționale vor trece în subordinea operativă a Statului Major al Apărării în baza actelor de comandament cu caracter militar emise, vor avea statut de militar și vor acționa în baza Planului de întrebuințare a Forțelor Armate, aprobat în prealabil de Comandantul Suprem al Forțelor Armate. (5) În cazul declarării stării de asediu sau război, în caz de agresiune armată a cărei amploare depășește capacitatea combativă a Forțelor Armate, pentru respingerea acesteia se vor angaja toate forțele destinate apărării naționale. (6) În cazul declarării stării de asediu sau război, în caz de agresiune armată a cărei amploare depășește capacitatea combativă a forțelor destinate apărării naționale se vor angaja toate resursele și infrastructura teritorială a sistemului național de apărare disponibile pentru respingerea acesteia. (7) Cazurile prevăzute în alineatele (5) și (6) sunt puse în aplicare prin decretul Președintelui Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate, contrasemnat de Primul-ministru, la propunerea ministrului apărării, cu informarea imediată a Parlamentului. Art.10. - Dislocarea și structura unităților militare, autorităților administrative din subordinea Ministerului Apărării, ale altor grupuri și unități armate ale forțelor destinate apărării naționale au drept
--	--	--	--

		grupuri și unități armate ale forțelor destinate apărării naționale au drept obiectiv menținerea și dezvoltarea capacității și pregătirii de luptă ale acestora, necesare ripostei rapide și decisive împotriva unei eventuale agresiuni sau a altor acțiuni ce pot afecta securitatea națională.”	obiectiv menținerea și dezvoltarea capacității și pregătirii de luptă ale acestora, necesare ripostei rapide și decisive împotriva unei eventuale agresiuni sau a altor acțiuni ce pot afecta securitatea națională.
5.	(2) Destinația, structura, formele de pregătire și modul de gestionare a rezervei Forțelor Armate sînt reglementate de Legea cu privire la rezerva Forțelor Armate.	La articolul 12 alineatul (2) textul „Legea cu privire la rezerva Forțelor Armate” se substituie cu textul „ Legea nr.1244/2002 cu privire la rezerva Forțelor Armate ”.	(2) Destinația, structura, formele de pregătire și modul de gestionare a rezervei Forțelor Armate sînt reglementate de Legea nr.1244/2002 cu privire la rezerva Forțelor Armate .
6.	Art.13. – (1) Forțele destinate apărării naționale desfășoară activități de pregătire specifice, în limitele spațiului național terestru, aerian și fluvial, cu respectarea normelor de protecție a mediului. (2) Pentru desfășurarea acestor activități, forțele destinate apărării naționale folosesc centre de instruire, poligoane, aerodromuri, terenuri și alte elemente ale infrastructurii de apărare. (3) Obiectele și construcțiile militare, toate categoriile de armament, de tehnică militară și de alte bunuri militare sînt proprietate a statului, se află în gestiunea Forțelor Armate, care, în baza și în limitele stabilite de legislație, exercită dreptul de posesiune, de folosință și de dispunere de aceste bunuri. (4) Bunurile statului care asigură necesitățile sistemului național de apărare și îndeplinirea sarcinilor de mobilizare nu pot fi sechestrate și nu pot trece în proprietate privată.	Articolul 13 va avea următorul cuprins: „Art.13. - (1) Forțele destinate apărării naționale desfășoară activități de pregătire specifice, în limitele spațiului național terestru, aerian, fluvial și cibernetic, cu respectarea normelor de protecție a mediului, în baza planurilor comune de pregătire, elaborate și aprobate la nivel departamental. (2) Pentru planificarea și desfășurarea activităților specifice domeniului de securitate și apărare națională, forțele destinate apărării naționale administrează centre de instruire, poligoane, aerodromuri, bazine acvatice de instruire, terenuri, fâșii forestiere, construcții, instalații, amenajări și alte elemente de infrastructură militară. (3) Bunurile imobile și infrastructura militară, toate categoriile de armament, de tehnică militară și de alte bunuri militare aflate în administrarea Ministerului Apărării, sunt proprietate a statului, care, în baza și în limitele stabilite de cadrul normativ, exercită dreptul de posesiune, de folosință și de dispoziție asupra acestor	Art.13. - (1) Forțele destinate apărării naționale desfășoară activități de pregătire specifice, în limitele spațiului național terestru, aerian, fluvial și cibernetic, cu respectarea normelor de protecție a mediului, în baza planurilor comune de pregătire, elaborate și aprobate la nivel departamental. (2) Pentru planificarea și desfășurarea activităților specifice domeniului de securitate și apărare națională, forțele destinate apărării naționale administrează centre de instruire, poligoane, aerodromuri, bazine acvatice de instruire, terenuri, fâșii forestiere, construcții, instalații, amenajări și alte elemente de infrastructură militară. (3) Bunurile imobile și infrastructura militară, toate categoriile de armament, de tehnică militară și de alte bunuri militare aflate în administrarea Ministerului Apărării, sunt proprietate a statului, care, în baza și în limitele stabilite de cadrul normativ, exercită dreptul de posesiune, de folosință și de dispoziție asupra acestor bunuri.

		bunuri. (4) Bunurile statului care asigură necesitățile sistemului național de apărare și îndeplinirea sarcinilor de mobilizare nu pot fi sechestrate și nu pot trece în proprietate privată. (5) Nu pot fi înstrăinate activele incluse în dotarea și în tabelul de echipament al unităților militare, altor formațiuni ale Forțelor Armate.”	(4) Bunurile statului care asigură necesitățile sistemului național de apărare și îndeplinirea sarcinilor de mobilizare nu pot fi sechestrate și nu pot trece în proprietate privată. (5) Nu pot fi înstrăinate activele incluse în dotarea și în tabelul de echipament al unităților militare, altor formațiuni ale Forțelor Armate.
7.	Art.16. – Persoanele cu funcție de răspundere din ministere și departamente, conducătorii autorităților administrației publice locale, ai instituțiilor publice și ai agenților economici cu sarcini de mobilizare se pregătesc în vederea îndeplinirii atribuțiilor ce le revin în domeniul asigurării apărării naționale în conformitate cu programele aprobate de Guvern.	La articolul 16 textul „Persoanele cu funcție de răspundere din ministere și departamente, conducătorii autorităților administrației publice locale” se substituie cu textul „Persoanele cu funcție de răspundere din cadrul autorităților administrației publice centrale și locale”.	Art.16. – Persoanele cu funcție de răspundere din cadrul autorităților administrației publice centrale și locale, ai instituțiilor publice și ai agenților economici cu sarcini de mobilizare se pregătesc în vederea îndeplinirii atribuțiilor ce le revin în domeniul asigurării apărării naționale în conformitate cu programele aprobate de Guvern.
8.	Art.17. – Pregătirea economiei naționale pentru apărare se asigură în conformitate cu Legea privind pregătirea de mobilizare și mobilizarea.	La articolul 17 textul „Legea privind pregătirea de mobilizare și mobilizarea” se substituie cu textul „Legea nr. 1192/2002 privind pregătirea de mobilizare și mobilizarea”.	Art.17. – Pregătirea economiei naționale pentru apărare se asigură în conformitate cu Legea nr. 1192/2002 privind pregătirea de mobilizare și mobilizarea.
9.	Art.18. – (1) Cheltuielile pentru asigurarea apărării naționale se efectuează de la bugetul de stat în limita alocațiilor aprobate prin legea bugetară anuală și se utilizează pentru întreținerea și pregătirea forțelor destinate apărării naționale, înzestrarea lor cu armament, tehnică militară și specială și alte bunuri tehnico-materiale, finanțarea cercetărilor științifico-militare, construcțiilor capitale, asigurarea cu pensii, asigurarea obligatorie de stat, asigurarea medicală,	La articolul 18 alineatul (1) cuvintele „organizarea mobilizării” se substituie cu textul „organizarea pregătirii de mobilizare și mobilizării”.	Art.18. – (1) Cheltuielile pentru asigurarea apărării naționale se efectuează de la bugetul de stat în limita alocațiilor aprobate prin legea bugetară anuală și se utilizează pentru întreținerea și pregătirea forțelor destinate apărării naționale, înzestrarea lor cu armament, tehnică militară și specială și alte bunuri tehnico-materiale, finanțarea cercetărilor științifico-militare, construcțiilor capitale, asigurarea cu pensii, asigurarea obligatorie de stat, asigurarea medicală, pregătirea rezerviștilor, precum și pentru organizarea pregătirii de mobilizare și

	pregătirea rezerviștilor, precum și pentru organizarea mobilizării.		mobilizării.
10.	Art.20. – Forțele Armate acumulează pe timp de pace, în rezervele proprii, armament, tehnică, mijloace tehnico-materiale menite să asigure mobilizarea, desfășurarea forțelor și îndeplinirea misiunilor ce le revin, compensarea consumurilor și a pierderilor probabile pe timp de război.	La articolul 20 după cuvintele „Forțele Armate” se completează cu textul „desfășoară activități de pregătire de mobilizare,” .	Art.20. – Forțele Armate desfășoară activități de pregătire de mobilizare , acumulează pe timp de pace, în rezervele proprii, armament, tehnică, mijloace tehnico-materiale menite să asigure mobilizarea, desfășurarea forțelor și îndeplinirea misiunilor ce le revin, compensarea consumurilor și a pierderilor probabile pe timp de război.
11.	Art.21. – (1) La declararea stării de asediu, a stării de război sau a mobilizării pot fi rechiziționate bunuri ce aparțin instituțiilor publice, agenților economici și persoanelor fizice și pot fi chemați cetățeni apti de muncă pentru prestări de servicii în interes public, în condițiile prevăzute de Legea cu privire la rechizițiile de bunuri și prestările de servicii în interes public.	La articolul 21 alineatul (1): textul „La declararea stării de asediu, a stării de război sau a mobilizării” se substituie cu textul „La declararea stării de urgență, de asediu și de război sau a mobilizării, precum și în alte situații stabilite de actele normative” ; textul „Legea cu privire la rechizițiile de bunuri și prestările de servicii în interes public.” se substituie cu textul „Legea nr.1384/2002 cu privire la rechizițiile de bunuri și prestările de servicii în interes public.” .	Art.21. – (1) La declararea stării de urgență, de asediu și de război sau a mobilizării, precum și în alte situații stabilite de actele normative pot fi rechiziționate bunuri ce aparțin instituțiilor publice, agenților economici și persoanelor fizice și pot fi chemați cetățeni apti de muncă pentru prestări de servicii în interes public, în condițiile prevăzute de Legea nr.1384/2002 cu privire la rechizițiile de bunuri și prestările de servicii în interes public.
12.	Art.24. – (1) Parlamentul asigură reglementarea legislativă și exercită controlul parlamentar în domeniul apărării naționale în formele și în limitele prevăzute de Constituție. (2) Parlamentul are următoarele atribuții: a) aprobă strategia securității naționale, strategia națională de apărare și doctrina militară a statului; b) aprobă și modifică, la propunerea Președintelui Republicii Moldova sau Guvernului, structura generală și efectivul componentelor Forțelor Armate; c) aprobă volumul alocațiilor bugetare	La articolul 24 alineatul (2) se completează cu litera e ²⁾ cu următorul cuprins: „e²⁾ aprobă participarea contingentelor forțelor sistemului național de apărare cu armament, muniții, tehnici din dotare și echipament la misiuni și operații internaționale, în condițiile actelor normative” .	Art.24. – (1) Parlamentul asigură reglementarea legislativă și exercită controlul parlamentar în domeniul apărării naționale în formele și în limitele prevăzute de Constituție. (2) Parlamentul are următoarele atribuții: a) aprobă strategia securității naționale, strategia națională de apărare și doctrina militară a statului; b) aprobă și modifică, la propunerea Președintelui Republicii Moldova sau Guvernului, structura generală și efectivul componentelor Forțelor Armate; c) aprobă volumul alocațiilor bugetare pentru necesitățile apărării; c ¹⁾ aprobă regulamentul disciplinei militare; d) declară starea de asediu sau de război;

	pentru necesitățile apărării; c¹) aprobă regulamentul disciplinei militare; d) declară starea de asediu sau de război; e) declară mobilizarea și demobilizarea; e¹) exercită controlul parlamentar asupra Forțelor Armate; f) îndeplinește alte atribuții în domeniul apărării naționale prevăzute de legislație.		e) declară mobilizarea și demobilizarea; e¹) exercită controlul parlamentar asupra Forțelor Armate; e²) aprobă participarea contingentelor forțelor sistemului național de apărare cu armament, muniții, tehnici din dotare și echipament la misiuni și operații internaționale, în condițiile actelor normative; f) îndeplinește alte atribuții în domeniul apărării naționale prevăzute de legislație.
13.	(2) Președintele Republicii Moldova are următoarele atribuții: c) aprobă: - regulamentul Consiliului Suprem de Securitate; - regulamentul Statului Major General; - programele și planurile privind construcția și dezvoltarea Forțelor Armate; - planul de mobilizare a Forțelor Armate; - planul de întrebuințare a Forțelor Armate; - regulamentele militare; - componența Colegiului militar al Ministerului Apărării; d) coordonează activitatea de colaborare militară internațională; e) efectuează conducerea generală privind acumularea resurselor pentru necesitățile sistemului național de apărare; f) emite decrete privind încorporarea cetățenilor în serviciul militar în termen și în cel cu termen redus și trecerea lor în rezervă; g) poartă tratative, încheie tratate internaționale în domeniul militar în	La articolul 25 alineatul (2): la litera c): în diviziunea a doua cuvintele „Statului Major General” se substituie cu cuvintele „Statului Major al Apărării”; în diviziunea a treia după cuvântul „planurile” se completează cu cuvintele „de stat”; se completează cu 2 diviziuni cu următorul cuprins: „- structura generală și efectivul-limită ale Forțelor Armate pe timp de asediu și război; - participarea unităților (subunităților) ale Forțelor Armate în afara teritoriului țării cu efective, armament și tehnică militară la exerciții militare comune cu unități militare ale altor state.” literele h) și i) vor avea următorul cuprins: „h) înaintează Parlamentului spre aprobare, la propunerea Guvernului participarea contingentelor forțelor sistemului național de apărare cu armament, muniții, tehnici din dotare și echipament la misiuni și operații internaționale, în condițiile actelor normative; i) la propunerea Guvernului numește în funcție și eliberează sau destituie din	(2) Președintele Republicii Moldova are următoarele atribuții: c) aprobă: - regulamentul Consiliului Suprem de Securitate; - regulamentul Statului Major al Apărării; - programele și planurile de stat privind construcția și dezvoltarea Forțelor Armate; - planul de mobilizare a Forțelor Armate; - planul de întrebuințare a Forțelor Armate; - regulamentele militare; - componența Colegiului militar al Ministerului Apărării; - structura generală și efectivul-limită ale Forțelor Armate pe timp de asediu și război; - participarea unităților (subunităților) ale Forțelor Armate în afara teritoriului țării cu efective, armament și tehnică militară la exerciții militare comune cu unități militare ale altor state. d) coordonează activitatea de colaborare militară internațională; e) efectuează conducerea generală privind acumularea resurselor pentru necesitățile sistemului național de apărare; f) emite decrete privind încorporarea cetățenilor în serviciul militar în termen și în

	numele Republicii Moldova și le prezintă, în modul stabilit prin lege, spre ratificare Parlamentului; h) înaintează Parlamentului propuneri privind participarea cu efective, armament și tehnică militară la operațiuni internaționale de menținere a păcii sau în scopuri umanitare; i) numește în și destituie din funcție, în modul stabilit de legislație, la propunerea Guvernului, ofițerii Comandamentului Suprem al Forțelor Armate, cu excepția Comandantului general al Inspectoratului General de Carabinieri; j) acordă grade militare supreme prevăzute de lege; k) îndeplinește alte atribuții în domeniul apărării naționale prevăzute de legislație.	funcție șeful Statului Major al Apărării și Comandantul general al Inspectoratului General de Carabinieri;”	cel cu termen redus și trecerea lor în rezervă; g) poartă tratative, încheie tratate internaționale în domeniul militar în numele Republicii Moldova și le prezintă, în modul stabilit prin lege, spre ratificare Parlamentului; h) înaintează Parlamentului spre aprobare, la propunerea Guvernului participarea contingentelor forțelor sistemului național de apărare cu armament, muniții, tehnici din dotare și echipament la misiuni și operații internaționale, în condițiile actelor normative; i) la propunerea Guvernului numește în funcție și eliberează sau destituie din funcție șeful Statului Major al Apărării și Comandantul general al Inspectoratului General de Carabinieri; j) acordă grade militare supreme prevăzute de lege; k) îndeplinește alte atribuții în domeniul apărării naționale prevăzute de legislație.
14.	(2) Guvernul are următoarele atribuții: a) coordonează activitatea ministerelor și a altor autorități ale administrației publice pentru realizarea măsurilor de asigurare a capacității de apărare a țării; a¹) elaborează și prezintă strategia națională de apărare Președintelui Republicii Moldova pentru a fi înaintată spre aprobare Parlamentului; a²) aprobă strategia militară; a³) aprobă analiza strategică a apărării; b) asigură alocarea și utilizarea, în condițiile legii, a resurselor financiare și materiale necesare organizării, înzestrării și mobilizării Forțelor Armate, întreținerii și pregătirii trupelor, menținerii în stare de operativitate a	La articolul 27 alineatul (2): la litera a¹) după cuvântul „elaborează” se completează cu textul „revizuieste”; se completează cu litera a⁴) cu următorul conținut: ”a⁴) coordonează activitățile de realizare a măsurilor de asigurare a capacității de apărare și securitate militară a țării;” se completează cu litera b¹) cu următorul conținut: ”b¹) transmite dreptul de proprietate sau a celui de folosință asupra excedentului neutilizat de arme, dispozitive militare, muniții, tehnică militară și produse cu dublă utilizare (civilă și militară) prin vânzare-cumpărare, donație, schimb sau închiriere;”	(2) Guvernul are următoarele atribuții: a) coordonează activitatea ministerelor și a altor autorități ale administrației publice pentru realizarea măsurilor de asigurare a capacității de apărare a țării; a¹) elaborează, revizuieste și prezintă strategia națională de apărare Președintelui Republicii Moldova pentru a fi înaintată spre aprobare Parlamentului; a²) aprobă strategia militară; a³) aprobă analiza strategică a apărării; a⁴) coordonează activitățile de realizare a măsurilor de asigurare a capacității de apărare și securitate militară a țării; b) asigură alocarea și utilizarea, în condițiile legii, a resurselor financiare și materiale necesare organizării, înzestrării și mobilizării

tehnicii și armamentului, pregătirii pentru mobilizare a economiei naționale; c) elaborează și realizează programele de stat privind construcția și dezvoltarea Forțelor Armate, direcțiile principale ale colaborării militare internaționale; d) propune spre aprobare volumul alocațiilor bugetare pentru necesitățile apărării; e) asigură încorporarea anuală a cetățenilor în serviciul militar în termen și în cel cu termen redus; f) asigură, pe timp de pace, constituirea rezervelor materiale necesare pe timp de război; g) elaborează și înaintează Parlamentului spre aprobare planul de mobilizare a economiei naționale, stabilește sarcinile ce revin ministerelor, departamentelor și agenților economici în conformitate cu acest plan; h) creează și desființează instituții de învățământ în domeniul militariei; i) ia hotărâri privind asigurarea cu pensii a cetățenilor eliberați din serviciul militar, privind protecția socială și juridică a militarilor și a membrilor familiilor lor, a cetățenilor care trec pregătirea în cadrul rezervei, precum și a membrilor familiilor militarilor căzuți, decedați sau dați dispăruți în timpul îndeplinirii serviciului militar, în conformitate cu legislația; j) asigură îndeplinirea tratatelor internaționale în domeniul militar; k) îndeplinește alte atribuții în domeniul apărării naționale prevăzute de legislație.	la litera c) după cuvântul „programele” se completează cu cuvintele „și planurile” în continuare după text, iar cuvintele „colaborării militare internaționale” se substituie cu cuvintele „cooperării internaționale în domeniul apărării”; litera e) va avea următorul cuprins: „e) asigură încorporarea anuală a cetățenilor în serviciul militar și în serviciul civil (de alternativă); se completează cu litera i¹) cu următorul conținut: „i¹) elaborează politici publice pentru asigurarea cu pensii și prestații sociale a militarilor, protecția socială a militarilor și membrilor familiilor acestora, conform actelor normative”; la litera j) cuvântul „militar” se substituie cu cuvântul „apărării”; se completează cu litera j¹) cu următorul cuprins: „j¹) propune Președintelui Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate, numirea în funcția și eliberarea sau destituirea din funcție a șefului Statului Major al Apărării și Comandantului general al Inspectoratului General de Carabinieri;”.	Forțelor Armate, întreținerii și pregătirii trupelor, menținerii în stare de operativitate a tehnicii și armamentului, pregătirii pentru mobilizare a economiei naționale; b¹) transmite dreptul de proprietate sau a celui de folosință asupra excedentului neutilizat de arme, dispozitive militare, muniții, tehnică militară și produse cu dublă utilizare (civilă și militară) prin vânzare-cumpărare, donație, schimb sau închiriere; c) elaborează și realizează programele și planurile de stat privind construcția și dezvoltarea Forțelor Armate, direcțiile principale ale cooperării internaționale în domeniul apărării; d) propune spre aprobare volumul alocațiilor bugetare pentru necesitățile apărării; e) asigură încorporarea anuală a cetățenilor în serviciul militar și în serviciul civil (de alternativă); f) asigură, pe timp de pace, constituirea rezervelor materiale necesare pe timp de război; g) elaborează și înaintează Parlamentului spre aprobare planul de mobilizare a economiei naționale, stabilește sarcinile ce revin ministerelor, departamentelor și agenților economici în conformitate cu acest plan; h) creează și desființează instituții de învățământ în domeniul militariei; i) ia hotărâri privind asigurarea cu pensii a cetățenilor eliberați din serviciul militar, privind protecția socială și juridică a militarilor și a membrilor familiilor lor, a cetățenilor care trec pregătirea în cadrul rezervei, precum și a membrilor familiilor militarilor căzuți, decedați sau dați dispăruți în timpul îndeplinirii serviciului militar, în
--	--	---

			conformitate cu legislația; i¹) elaborează politici publice pentru asigurarea cu pensii și prestații sociale a militarilor, protecția socială a militarilor și membrilor familiilor acestora, conform actelor normative” j) asigură îndeplinirea tratatelor internaționale în domeniul apărării; j¹) propune Președintelui Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate, numirea în funcția și eliberarea sau destituirea din funcție a șefului Statului Major al Apărării și Comandantului general al Inspectoratului General de Carabinieri; k) îndeplinește alte atribuții în domeniul apărării naționale prevăzute de legislație.
15.	Art.28. – (1) Ministerul Apărării este autoritatea publică centrală de specialitate, care organizează, coordonează și conduce activitățile în domeniul apărării naționale și este responsabil de construcția și dezvoltarea Armatei Naționale și de pregătirea ei pentru executarea misiunilor de apărare a țării. (2) Ministerul Apărării are următoarele atribuții: a) studiază și apreciază situația politico-militară, determină riscurile și amenințările cu caracter militar, necesitățile ce țin de asigurarea apărării naționale și propune autorităților publice competente măsurile privind organizarea și pregătirea sistemului național de apărare; b) participă și conduce procesul de elaborare a strategiei naționale de apărare;	Articolele 28-34 vor avea următorul cuprins: „Art.28.– (1) Ministerul Apărării este organul central de specialitate al administrației publice centrale care organizează, conduce, coordonează și desfășoară, potrivit legii, activitățile în domeniul apărării naționale și securității militare. Ministerul Apărării, ca structură militară, este format din aparatul central, organul central de conducere militară, autorități administrative și instituțiile din subordine și forțe subordonate organului central de conducere militară. (2) Ministerul Apărării este condus de ministrul apărării care este o persoană civilă. (3) Ministerul Apărării, ca parte componentă a organelor securității și apărării naționale, asigură apărarea națională și securitatea militară a statului împotriva pericolelor militare externe convenționale si neconvenționale.	Art.28.– (1) Ministerul Apărării este organul central de specialitate al administrației publice centrale care organizează, conduce, coordonează și desfășoară, potrivit legii, activitățile în domeniul apărării naționale și securității militare. Ministerul Apărării, ca structură militară, este format din aparatul central, organul central de conducere militară, autorități administrative și instituțiile din subordine și forțe subordonate organului central de conducere militară. (2) Ministerul Apărării este condus de ministrul apărării care este o persoană civilă. (3) Ministerul Apărării, ca parte componentă a organelor securității și apărării naționale, asigură apărarea națională și securitatea militară a statului împotriva pericolelor militare externe convenționale si neconvenționale. (4) Ministerul Apărării are rolul de a

b¹) elaborează strategia militară și, cu avizul Președintelui Republicii Moldova, o prezintă Guvernului spre aprobare; b²) emite directiva de planificare a apărării; b³) inițiază propuneri privind perfecționarea cadrului juridic și a documentelor de politici în domeniul apărării naționale, precum și propuneri privind formarea bugetului militar; c) organizează cercetările științifice în domeniul militar, asigură implementarea rezultatelor acestora în activitatea Armatei Naționale; d) planifică, organizează și exercită controlul asupra activităților de menținere a capacității permanente de luptă și de mobilizare a Armatei Naționale pentru îndeplinirea sarcinilor conform destinației; e) asigură financiar Armata Națională, în modul stabilit de legislație, din contul alocațiilor bugetului de stat aprobate prin legea bugetară anuală; f) realizează măsuri pentru înzestrarea cu armament, tehnică și resurse tehnico-materiale în volumul necesar; este principalul beneficiar de stat în ce privește achiziționarea, crearea, fabricarea, repararea și testarea armamentului, a tehnicii militare și a altor bunuri tehnico-militare; realizează excedentul neutilizat de tehnică militară, armament și alte bunuri în conformitate cu legislația; g) colaborează cu ministerele, cu alte autorități ale administrației publice și cu agenții economici în ce privește	(4) Ministerul Apărării are rolul de a organiza și de a lua măsuri în vederea realizării direcțiilor principale în asigurarea apărării naționale și securității militare, de a executa autoritatea, comanda și controlul asupra tuturor subdiviziunilor structurale ale ministerului, de a propune autorităților publice competente intervenții justificate ale statului și măsurile necesare ce țin de pregătirea sistemului național de apărare, dezvoltarea infrastructurii teritoriale și resurselor acestuia. (5) Ministerul Apărării are următoarele atribuții în domeniul apărării naționale și securității militare: a) asigură, pe timp de pace, asediu și război, elementul de autoritate, comandă și control al Forțelor Armate și forțelor destinate apărării, în condițiile actelor normative; b) monitorizează, analizează și evaluează situația politico-militară, identifică și determină riscurile și amenințările cu caracter militar, convenționale și neconvenționale, interne și externe, în țară și în străinătate și propune autorităților competente măsuri necesare privind asigurarea apărării naționale și securității militare, pregătirea sistemului național de apărare; c) planifică, conduce, elaborează, coordonează, implementează, promovează, monitorizează și evaluează documentele de politici de apărare, securitate și interoperabilitate militară și asigură alinierea acestora la standardele înalte de calitate; d) planifică, conduce, elaborează, coordonează, implementează, promovează,	organiza și de a lua măsuri în vederea realizării direcțiilor principale în asigurarea apărării naționale și securității militare, de a executa autoritatea, comanda și controlul asupra tuturor subdiviziunilor structurale ale ministerului, de a propune autorităților publice competente intervenții justificate ale statului și măsurile necesare ce țin de pregătirea sistemului național de apărare, dezvoltarea infrastructurii teritoriale și resurselor acestuia. (5) Ministerul Apărării are următoarele atribuții în domeniul apărării naționale și securității militare: a) asigură, pe timp de pace, asediu și război, elementul de autoritate, comandă și control al Forțelor Armate și forțelor destinate apărării, în condițiile actelor normative; b) monitorizează, analizează și evaluează situația politico-militară, identifică și determină riscurile și amenințările cu caracter militar, convenționale și neconvenționale, interne și externe, în țară și în străinătate și propune autorităților competente măsuri necesare privind asigurarea apărării naționale și securității militare, pregătirea sistemului național de apărare; c) planifică, conduce, elaborează, coordonează, implementează, promovează, monitorizează și evaluează documentele de politici de apărare, securitate și interoperabilitate militară și asigură alinierea acestora la standardele înalte de calitate; d) planifică, conduce, elaborează, coordonează, implementează, promovează, monitorizează și evaluează politicile de
---	--	---

fabricarea unor tipuri de armament, tehnică și altor produse cu destinație militară; h) conduce activitatea organelor administrativ-militare, desfășoară încorporarea cetățenilor în serviciul militar în termen sau în cel cu termen redus, chemarea lor la concentrări militare, exerciții și antrenamente de mobilizare, la declararea mobilizării, precum și trecerea în rezervă sau demobilizarea lor; i) organizează pregătirea efectivului Armatei Naționale pentru îndeplinirea sarcinilor ce îi revin; j) organizează, în comun cu alte autorități ale administrației publice în care este prevăzut serviciul militar, activitatea instituțiilor de învățământ în domeniul militariei, pregătirea, reciclarea și recalificarea cadrelor militare în instituțiile de învățământ din țară și din străinătate; k) angajează personalul militar și civil necesar îndeplinirii sarcinilor ce îi revin; l) realizează măsuri pentru îmbunătățirea condițiilor de îndeplinire a serviciului de către militari, organizează activitatea instituțiilor medicale din subordine, elaborează planuri privind construcțiile capitale și asigură realizarea lor; m) elaborează propuneri de politici privind asigurarea cu pensii a militarilor, asigură plata pensiilor cetățenilor care au îndeplinit serviciul militar prin contract în cadrul Armatei Naționale, protecția socială și juridică a	monitorizează și evaluează politicile de dezvoltare a resurselor umane, a învățământului în domeniul militariei, de planificare și managementul resurselor financiare, tehnico-materiale și logistice; e) înființează, desființează, dislocă, redislocă, reorganizează și restructurează unitățile și instituțiile militare ale Armatei Naționale; f) planifică, organizează, asigură, coordonează și exercită controlul asupra activităților de menținere a capacității operaționale ale Forțelor Armate, de pregătire și întrebuințare a forțelor și mijloacelor în operații militare, de protecție a forțelor destinate apărării naționale și securității militare; g) planifică, organizează, coordonează și conduce activitățile privind completarea cu resurse de mobilizare, pregătirea de mobilizare și mobilizarea Forțelor Armate, precum și coordonează pregătirea de mobilizare a forțelor destinate apărării naționale; h) conduce activitatea organelor administrativ-militare, desfășoară încorporarea cetățenilor în serviciul militar în termen, cu termen redus, ca rezerviști concentrați sau mobilizați precum și trecerea în rezervă sau demobilizarea lor; i) realizează măsuri privind constituirea stocurilor, înzestrarea, recondiționarea, mentenanța și dirijare a proceselor de modernizare cu armament, tehnică și resurse tehnico-materiale și menținerea stării de operativitate a acestora, în cooperare cu autoritățile administrației publice, partenerii și agenții economici din țară și de peste hotare;	dezvoltare a resurselor umane, a învățământului în domeniul militariei, de planificare și managementul resurselor financiare, tehnico-materiale și logistice; e) înființează, desființează, dislocă, redislocă, reorganizează și restructurează unitățile și instituțiile militare ale Armatei Naționale; f) planifică, organizează, asigură, coordonează și exercită controlul asupra activităților de menținere a capacității operaționale ale Forțelor Armate, de pregătire și întrebuințare a forțelor și mijloacelor în operații militare, de protecție a forțelor destinate apărării naționale și securității militare; g) planifică, organizează, coordonează și conduce activitățile privind completarea cu resurse de mobilizare, pregătirea de mobilizare și mobilizarea Forțelor Armate, precum și coordonează pregătirea de mobilizare a forțelor destinate apărării naționale; h) conduce activitatea organelor administrativ-militare, desfășoară încorporarea cetățenilor în serviciul militar în termen, cu termen redus, ca rezerviști concentrați sau mobilizați precum și trecerea în rezervă sau demobilizarea lor; i) realizează măsuri privind constituirea stocurilor, înzestrarea, recondiționarea, mentenanța și dirijare a proceselor de modernizare cu armament, tehnică și resurse tehnico-materiale și menținerea stării de operativitate a acestora, în cooperare cu autoritățile administrației publice, partenerii și agenții economici din țară și de peste hotare; j) este principalul beneficiar de stat, în ce
--	---	---

militarilor și a membrilor familiilor lor; n) stabilește și întreține relații internaționale de colaborare în conformitate cu atribuțiile ce îi revin; o) întreține relații cu publicul, cu organizațiile obștești, realizează măsuri de informare a societății asupra activității Armatei Naționale; p) îndeplinește alte atribuții în domeniul apărării naționale prevăzute de legislație. (3) Modul de organizare și structura Ministerului Apărării se stabilesc de Guvern. (4) Cerințele Ministerului Apărării în domeniul apărării naționale sînt executorii pentru toate autoritățile administrației publice centrale și locale, pentru instituțiile publice, agenții economici și cetățenii Republicii Moldova. Art.29. – (1) Pe timp de pace și de război, conducerea Forțelor Armate se efectuează de către Comandamentul Suprem al Forțelor Armate în frunte cu Președintele Republicii Moldova – Comandant Suprem al Forțelor Armate. (2) Întru îndeplinirea atribuțiilor sale, Comandantul Suprem al Forțelor Armate emite ordine și directive, obligatorii pentru întreg efectivul Forțelor Armate. (3) În componența Comandamentului Suprem intră, de asemenea, ministrul apărării, șeful Marelui Stat Major al Armatei Naționale, comandantul Inspectoratului General de Carabinieri. (4) Ministrul apărării este locțiitorul	j) este principalul beneficiar de stat, în ce privește evaluarea, achiziționarea, crearea, fabricarea, repararea și testarea armamentului, a tehnicii militare și a altor bunuri tehnico-militare, realizează excedentul neutilizat de tehnică militară, armament și alte bunuri în conformitate cu legislația; k) asigură, pe timp de pace, asediu și război, integrarea și unitatea de efort a forțelor destinate apărării naționale, precum și realizarea mecanismului de cooperare interinstituțională în domeniul apărării și securității militare; l) acordă sprijin și cooperează cu autoritățile administrației publice centrale și locale în gestionarea situațiilor de criză și participă la activități de prevenire și combatere a terorismului, în condițiile actelor normative; m) îndeplinește alte atribuții în domeniul apărării naționale și securității militare prevăzute de prezenta lege și actele normative. (6) Actele administrative și cerințele Ministerului Apărării în domeniul asigurării apărării naționale și securității militare sunt executorii și obligatorii pentru autoritățile administrației publice centrale și locale, persoanele fizice și juridice, în limitele stabilite de actele normative. Art.29. – (1) Pe timp de pace, pe perioada stării de asediu și de război, conducerea Forțelor Armate se efectuează de către Președintele Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate. (2) Pentru îndeplinirea atribuțiilor sale pe	privește evaluarea, achiziționarea, crearea, fabricarea, repararea și testarea armamentului, a tehnicii militare și a altor bunuri tehnico-militare, realizează excedentul neutilizat de tehnică militară, armament și alte bunuri în conformitate cu legislația; k) asigură, pe timp de pace, asediu și război, integrarea și unitatea de efort a forțelor destinate apărării naționale, precum și realizarea mecanismului de cooperare interinstituțională în domeniul apărării și securității militare; l) acordă sprijin și cooperează cu autoritățile administrației publice centrale și locale în gestionarea situațiilor de criză și participă la activități de prevenire și combatere a terorismului, în condițiile actelor normative; m) îndeplinește alte atribuții în domeniul apărării naționale și securității militare prevăzute de prezenta lege și actele normative. (6) Actele administrative și cerințele Ministerului Apărării în domeniul asigurării apărării naționale și securității militare sunt executorii și obligatorii pentru autoritățile administrației publice centrale și locale, persoanele fizice și juridice, în limitele stabilite de actele normative. Art.29. – (1) Pe timp de pace, pe perioada stării de asediu și de război, conducerea Forțelor Armate se efectuează de către Președintele Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate. (2) Pentru îndeplinirea atribuțiilor sale pe timp de pace Președintele Republicii
---	---	--

Comandantului Suprem al Forțelor Armate. Art.30. – (1) Organul principal care asigură Comandamentul Suprem, pe timp de pace și de război, planificarea, organizarea, comanda și controlul trupelor Forțelor Armate la pregătirea lor și la executarea misiunilor de apărare a țării este Statul Major General al Forțelor Armate condus de șeful Marelui Stat Major al Armatei Naționale. (2) Statul Major General al Forțelor Armate se constituie în baza Marelui Stat Major al Armatei Naționale și activează conform regulamentului aprobat de Comandantul Suprem al Forțelor Armate. (3) În componența Statului Major General al Forțelor Armate intră, de asemenea, șeful statului major al Inspectoratului General de Carabinieri, alte persoane cu funcții de răspundere numite de Comandantul Suprem al Forțelor Armate. (4) Conducătorii componentelor Forțelor Armate, conducătorii structurilor de stat ce au în componența lor subdiviziuni militarizate sau speciale sînt obligați să prezinte, la cererea șefului Statului Major General, date despre starea trupelor (subdiviziunilor) din subordine și propuneri pentru întrebuițarea lor în sprijinul Forțelor Armate în operații (acțiuni) de apărare sau pentru executarea altor misiuni date de Comandantul Suprem al Forțelor Armate.	timp de pace Președintele Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate emite decrete, ordine și directive, obligatorii pentru întreg efectivul Forțelor Armate. (3) Pentru îndeplinirea atribuțiilor sale în perioada instituirii stării de asediu și război Președintele Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate emite decrete, ordine și directive, obligatorii pentru implicarea tuturor forțelor, resurselor și infrastructurii sistemului național de apărare. (4) În componența Comandamentului Suprem al Forțelor Armate intră Președintele Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate, ministrul apărării, șeful Statului Major al Apărării, Comandantul general al Inspectoratului General de Carabinieri, și alte persoane, numite de Președintele Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate. (5) Ministrul apărării este locțiitorul Președintelui Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate și îndeplinește sarcinile și misiunile încredințate de acesta. Art.30. – (1) Pe timp de pace, organul principal care asigură Comandamentul Suprem al Forțelor Armate în pregătirea și controlul Forțelor Armate și forțelor destinate apărării pentru executarea misiunilor de apărare națională este Statul Major al Apărării, condus de șeful Statului Major al Apărării în condițiile prezentei legi și actelor normative. (2) Pe perioada stării de urgență, stării de	Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate emite decrete, ordine și directive, obligatorii pentru întreg efectivul Forțelor Armate. (3) Pentru îndeplinirea atribuțiilor sale în perioada instituirii stării de asediu și război Președintele Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate emite decrete, ordine și directive, obligatorii pentru implicarea tuturor forțelor, resurselor și infrastructurii sistemului național de apărare. (4) În componența Comandamentului Suprem al Forțelor Armate intră Președintele Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate, ministrul apărării, șeful Statului Major al Apărării, Comandantul general al Inspectoratului General de Carabinieri, și alte persoane, numite de Președintele Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate. (5) Ministrul apărării este locțiitorul Președintelui Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate și îndeplinește sarcinile și misiunile încredințate de acesta. Art.30. – (1) Pe timp de pace, organul principal care asigură Comandamentul Suprem al Forțelor Armate în pregătirea și controlul Forțelor Armate și forțelor destinate apărării pentru executarea misiunilor de apărare națională este Statul Major al Apărării, condus de șeful Statului Major al Apărării în condițiile prezentei legi și actelor normative. (2) Pe perioada stării de urgență, stării de asediu și de război și în caz de agresiune
--	--	--

Art.31. – (1) Inspectoratul General de Carabinieri al Ministerului Afacerilor Interne efectuează conducerea unităților (subunităților) din subordine în vederea executării misiunilor ce le revin în conformitate cu Legea nr.219/2018 cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri și asigură pregătirea unităților (subunităților) respective pentru participarea la operații (acțiuni) de apărare a țării în conformitate cu Planul de întrebuințare a Forțelor Armate. (2) La declararea stării de asediu sau de război, unitățile (subunitățile) Inspectoratului General de Carabinieri participă la operații (acțiuni) de apărare a țării sub conducerea Statului Major General al Forțelor Armate. Capitolul IV ARMATA NAȚIONALĂ Art.32. – (1) Armata Națională este componenta de bază a Forțelor Armate, care asigură, pe timp de pace și de război, integrarea într-o concepție unitară a activităților tuturor forțelor care participă la acțiunile de apărare a țării. (2) Misiunea principală a Armatei Naționale constă în asigurarea apărării naționale prin prevenirea, contracararea și anihilarea amenințărilor și agresiunilor cu caracter militar îndreptate împotriva țării. Art.33. – (1) Armata Națională se folosește în corespundere cu destinația ei constituțională în scopul garantării	asediu și de război și în caz de agresiune armată, organul principal care asigură Comandamentul Suprem al Forțelor Armate în conducerea, planificarea, organizarea, comanda și controlul Forțelor Armate și forțelor destinate apărării naționale la pregătirea lor și la executarea misiunilor de apărare națională este Statul Major al Apărării, condus de șeful Statului Major al Apărării, în condițiile Constituției Republicii Moldova, prezentei legi și actelor normative. (3) La solicitarea șefului Statului Major al Apărării în activitatea Statului Major al Apărării vor fi implicate și alte persoane cu funcții de răspundere din cadrul forțelor destinate apărării naționale. (4) Conducătorii componentelor forțelor destinate apărării naționale sunt obligați să prezinte, la cererea șefului Statului Major al Apărării, date despre starea trupelor (subdiviziunilor) din subordine și propuneri pentru întrebuințarea lor în sprijinul Forțelor Armate în operații militare și acțiuni de apărare națională sau pentru executarea altor misiuni date de Comandantul Suprem al Forțelor Armate. Art.31. – La declararea stării de asediu sau de război, forțele destinate apărării naționale participă la operații militare și acțiuni de apărare națională sub conducerea Statului Major al Apărării și vor acționa în baza Planului de întrebuințare a Forțelor Armate, aprobat de Comandantul Suprem al Forțelor Armate. Capitolul IV ARMATA NAȚIONALĂ	armată, organul principal care asigură Comandamentul Suprem al Forțelor Armate în conducerea, planificarea, organizarea, comanda și controlul Forțelor Armate și forțelor destinate apărării naționale la pregătirea lor și la executarea misiunilor de apărare națională este Statul Major al Apărării, condus de șeful Statului Major al Apărării, în condițiile Constituției Republicii Moldova, prezentei legi și actelor normative. (3) La solicitarea șefului Statului Major al Apărării în activitatea Statului Major al Apărării vor fi implicate și alte persoane cu funcții de răspundere din cadrul forțelor destinate apărării naționale. (4) Conducătorii componentelor forțelor destinate apărării naționale sunt obligați să prezinte, la cererea șefului Statului Major al Apărării, date despre starea trupelor (subdiviziunilor) din subordine și propuneri pentru întrebuințarea lor în sprijinul Forțelor Armate în operații militare și acțiuni de apărare națională sau pentru executarea altor misiuni date de Comandantul Suprem al Forțelor Armate. Art.31. – La declararea stării de asediu sau de război, forțele destinate apărării naționale participă la operații militare și acțiuni de apărare națională sub conducerea Statului Major al Apărării și vor acționa în baza Planului de întrebuințare a Forțelor Armate, aprobat de Comandantul Suprem al Forțelor Armate. Capitolul IV ARMATA NAȚIONALĂ Art.32. – (1) Armata Națională este
---	--	--

suveranității, independenței, unității și integrității teritoriale a țării și democrației constituționale. (2) Folosirea Armatei Naționale în soluționarea problemelor ce nu țin nemijlocit de apărarea statului se efectuează în exclusivitate în temeiul hotărârii Parlamentului, iar în situații extreme, prin decretul Președintelui Republicii Moldova. (3) Participarea unor unități (subunități) ale Armatei Naționale în afara teritoriului țării cu efective, armament și tehnică militară la exerciții militare comune cu unități militare ale altor state se aprobă de către Comandantul Suprem al Forțelor Armate. Art.34. – (1) Conducerea nemijlocită a Armatei Naționale este exercitată de ministrul apărării prin intermediul Marelui Stat Major al Armatei Naționale. (2) Atribuțiile și competențele Marelui Stat Major al Armatei Naționale sînt determinate de regulamentul acestuia, aprobat de ministrul apărării. (3) Ministrul apărării este comandantul Armatei Naționale. (4) În cazul numirii în funcția de ministru al apărării a unei persoane civile, șeful Marelui Stat Major al Armatei Naționale devine concomitent și comandantul Armatei Naționale.	Art.32. – (1) Armata Națională este componenta de bază a Forțelor Armate și forțelor destinate apărării naționale, care asigură, pe timp de pace și de război, integrarea într-o concepție unitară a activităților tuturor forțelor care participă la acțiunile de apărare a țării. (2) Misiunea principală a Armatei Naționale constă în asigurarea apărării naționale și securității militare prin prevenirea, contracararea și respingerea amenințărilor și actelor de agresiune armată îndreptate împotriva Republicii Moldova, prin contribuirea la asigurarea păcii și securității internaționale. Art.33. – (1) Armata Națională se folosește în corespundere cu destinația ei constituțională în scopul garantării suveranității, independenței, unității și integrității teritoriale a țării și democrației constituționale, în temeiul: a) hotărârii Parlamentului pe timp de pace, pe perioada stării de urgență, de asediu sau de război; b) decretelor, ordinelor și directivelor Președintelui Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate, cu aducerea, neîntârziată, la cunoștință Parlamentului pe timp de pace sau în caz de agresiune armată îndreptată împotriva țării, precum și pe perioada stării de urgență, de asediu sau de război. (2) Folosirea forțelor și mijloacelor Armatei Naționale, în temeiul prevăzut la alin. (1), se efectuează conform Planului de întrebuințare a Forțelor Armate, aprobat de către Președintele Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate, precum și conform regulilor de folosire și	componenta de bază a Forțelor Armate și forțelor destinate apărării naționale, care asigură, pe timp de pace și de război, integrarea într-o concepție unitară a activităților tuturor forțelor care participă la acțiunile de apărare a țării. (2) Misiunea principală a Armatei Naționale constă în asigurarea apărării naționale și securității militare prin prevenirea, contracararea și respingerea amenințărilor și actelor de agresiune armată îndreptate împotriva Republicii Moldova, prin contribuirea la asigurarea păcii și securității internaționale. Art.33. – (1) Armata Națională se folosește în corespundere cu destinația ei constituțională în scopul garantării suveranității, independenței, unității și integrității teritoriale a țării și democrației constituționale, în temeiul: a) hotărârii Parlamentului pe timp de pace, pe perioada stării de urgență, de asediu sau de război; b) decretelor, ordinelor și directivelor Președintelui Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate, cu aducerea, neîntârziată, la cunoștință Parlamentului pe timp de pace sau în caz de agresiune armată îndreptată împotriva țării, precum și pe perioada stării de urgență, de asediu sau de război. (2) Folosirea forțelor și mijloacelor Armatei Naționale, în temeiul prevăzut la alin. (1), se efectuează conform Planului de întrebuințare a Forțelor Armate, aprobat de către Președintele Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate, precum și conform regulilor de folosire și
--	---	---

	aplicare a forței, stabilite de ministrul apărării. (3) Folosirea resurselor disponibile ale Armatei Naționale în soluționarea problemelor ce nu țin nemijlocit de apărarea statului se autorizează, în temeiul: a) dispoziției Guvernului, cu aducerea neîntârziată, la cunoștință Președintelui Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate, în modul stabilit de actele normative; b) dispoziției Comisiei pentru Situații Excepționale, cu aducerea neîntârziată, la cunoștință Parlamentului și Președintelui Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate, în modul stabilit de actele normative; c) în exclusivitate prin hotărârea Parlamentului sau decretul Președintelui Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate, cu aducerea, neîntârziată, la cunoștință Parlamentului în cazurile prevăzute pentru luarea măsurilor de asigurare a securității naționale și a ordinii publice; d) solicitării Comandamentului Operațional Antiterorist, în modul stabilit de actele normative. (4) În cazurile prevăzute la alin. (3), asistența cu resursele umane și materiale disponibile ale subdiviziunilor structurale ale Ministerului Apărării se efectuează în baza planurilor comune cu autoritățile publice. (5) Asistența cu resursele umane și materiale disponibile ale subdiviziunilor structurale ale Ministerului Apărării se efectuează, doar în cazul insuficienței	aplicare a forței, stabilite de ministrul apărării. (3) Folosirea resurselor disponibile ale Armatei Naționale în soluționarea problemelor ce nu țin nemijlocit de apărarea statului se autorizează, în temeiul: a) dispoziției Guvernului, cu aducerea neîntârziată, la cunoștință Președintelui Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate, în modul stabilit de actele normative; b) dispoziției Comisiei pentru Situații Excepționale, cu aducerea neîntârziată, la cunoștință Parlamentului și Președintelui Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate, în modul stabilit de actele normative; c) în exclusivitate prin hotărârea Parlamentului sau decretul Președintelui Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate, cu aducerea, neîntârziată, la cunoștință Parlamentului în cazurile prevăzute pentru luarea măsurilor de asigurare a securității naționale și a ordinii publice; d) solicitării Comandamentului Operațional Antiterorist, în modul stabilit de actele normative. (4) În cazurile prevăzute la alin. (3), asistența cu resursele umane și materiale disponibile ale subdiviziunilor structurale ale Ministerului Apărării se efectuează în baza planurilor comune cu autoritățile publice. (5) Asistența cu resursele umane și materiale disponibile ale subdiviziunilor structurale ale Ministerului Apărării se efectuează, doar în cazul insuficienței
--	---	---

	capacităților de intervenție cu forțele proprii (nu este în măsură să execute misiunea sau nu dispun de forțele și mijloacele necesare) ale autorităților publice competente, fără diminuarea capacității de luptă a subdiviziunilor structurale ale Ministerului Apărării, în strictă corespundere cu destinația constituțională. (6) În toate cazurile menționate de prezentul articol, resursele umane și materiale disponibile ale subdiviziunilor structurale ale Ministerului Apărării vor rămâne sub conducerea acestuia. Art.34. – (1) Statul Major al Apărării este organul central de conducere militară al Ministerului Apărării care pe timp de pace asigură actul de comandă militară al Armatei Naționale, iar în perioada stării de asediu și război al forțelor destinate apărării naționale. (2) Statul Major al Apărării are următoarele atribuții principale: a) elaborează planurile de apărare a țării, strategiile militare și concepțiile de utilizare a forțelor armate; b) conduce și coordonează activitatea diferitelor categorii de forțe; c) organizează și desfășoară instrucția militară a efectivelor, pregătirea pentru luptă și exercițiile militare; d) planifică și coordonează măsurile de mobilizare a resurselor umane și materiale necesare pentru apărare; e) propune și implementează programe de modernizare a armatei, de achiziție de armament și tehnică militară modernă; f) gestionează resursele financiare și materiale alocate apărării, asigurând	capacităților de intervenție cu forțele proprii (nu este în măsură să execute misiunea sau nu dispun de forțele și mijloacele necesare) ale autorităților publice competente, fără diminuarea capacității de luptă a subdiviziunilor structurale ale Ministerului Apărării, în strictă corespundere cu destinația constituțională. (6) În toate cazurile menționate de prezentul articol, resursele umane și materiale disponibile ale subdiviziunilor structurale ale Ministerului Apărării vor rămâne sub conducerea acestuia. Art.34. – (1) Statul Major al Apărării este organul central de conducere militară al Ministerului Apărării care pe timp de pace asigură actul de comandă militară al Armatei Naționale, iar în perioada stării de asediu și război al forțelor destinate apărării naționale. (2) Statul Major al Apărării are următoarele atribuții principale: a) elaborează planurile de apărare a țării, strategiile militare și concepțiile de utilizare a forțelor armate; b) conduce și coordonează activitatea diferitelor categorii de forțe; c) organizează și desfășoară instrucția militară a efectivelor, pregătirea pentru luptă și exercițiile militare; d) planifică și coordonează măsurile de mobilizare a resurselor umane și materiale necesare pentru apărare; e) propune și implementează programe de modernizare a armatei, de achiziție de armament și tehnică militară modernă; f) gestionează resursele financiare și materiale alocate apărării, asigurând
--	---	---

		utilizarea eficientă a acestora; g) organizează și conduce executarea serviciului de luptă permanent în Armata Națională în scopul supravegherii, avertizării timpurii, intervenției cu forțe și mijloace și reacției imediate la riscurile și amenințările în domeniul apărării; h) asigură, pe timp de pace, în perioada stării de asediu și război, conducerea unitară prin planificare, organizare, coordonare, execuție, evaluare și control a Forțelor Armate și a forțelor destinate apărării naționale; i) alte atribuții prevăzute de prezenta lege, de Regulamentul Statului Major al Apărării și actele normative. (3) Conducerea Statului Major al Apărării este exercitată de către șeful Statului Major al Apărării, numit din rândul militarilor activi ai Armatei Naționale, cu un stagiu neîntrerupt în serviciul militar în ultimii 5 ani. (4) Șeful Statului Major al Apărării conduce Statul Major al Apărării și exercită comanda și controlul deplin al structurii de forțe a Armatei Naționale, prin intermediul comandamentelor și centrelor operaționale din subordine, în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, actele normative, ordinele și instrucțiunile ministrului apărării. (5) În exercitarea atribuțiilor sale șeful Statului Major al Apărării este asistat de către locțiitorii săi. În caz de absență a șefului Statului Major al Apărării sau în cazul în care acesta se află temporar în imposibilitatea de a-și îndeplini atribuțiile, acesta este substituit de unul din locțiitorii acestuia sau de către alt ofițer cu grad	utilizarea eficientă a acestora; g) organizează și conduce executarea serviciului de luptă permanent în Armata Națională în scopul supravegherii, avertizării timpurii, intervenției cu forțe și mijloace și reacției imediate la riscurile și amenințările în domeniul apărării; h) asigură, pe timp de pace, în perioada stării de asediu și război, conducerea unitară prin planificare, organizare, coordonare, execuție, evaluare și control a Forțelor Armate și a forțelor destinate apărării naționale; i) alte atribuții prevăzute de prezenta lege, de Regulamentul Statului Major al Apărării și actele normative. (3) Conducerea Statului Major al Apărării este exercitată de către șeful Statului Major al Apărării, numit din rândul militarilor activi ai Armatei Naționale, cu un stagiu neîntrerupt în serviciul militar în ultimii 5 ani. (4) Șeful Statului Major al Apărării conduce Statul Major al Apărării și exercită comanda și controlul deplin al structurii de forțe a Armatei Naționale, prin intermediul comandamentelor și centrelor operaționale din subordine, în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, actele normative, ordinele și instrucțiunile ministrului apărării. (5) În exercitarea atribuțiilor sale șeful Statului Major al Apărării este asistat de către locțiitorii săi. În caz de absență a șefului Statului Major al Apărării sau în cazul în care acesta se află temporar în imposibilitatea de a-și îndeplini atribuțiile, acesta este substituit de unul din locțiitorii acestuia sau de către alt ofițer cu grad
--	--	--	--

		militar superior, în temeiul ordinului ministrului apărării. (6) Atribuțiile și competențele Statului Major al Apărării sînt determinate de regulamentul acestuia, aprobat de Președintele Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate.”	militar superior, în temeiul ordinului ministrului apărării. (6) Atribuțiile și competențele Statului Major al Apărării sînt determinate de regulamentul acestuia, aprobat de Președintele Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate.
16.	(3) Forțele cu efectiv redus includ mari unități și unități militare (subunități), baze, depozite de păstrare a armamentului, tehnicii și patrimoniului militar, care au nevoie de completare cu efectiv, armament și tehnică, precum și de interoperabilitate în vederea îndeplinirii misiunilor ce le revin.	La articolul 36 alineatul (3) cuvintele „mari unități și” se exclud.	(3) Forțele cu efectiv redus includ unități militare (subunități), baze, depozite de păstrare a armamentului, tehnicii și patrimoniului militar, care au nevoie de completare cu efectiv, armament și tehnică, precum și de interoperabilitate în vederea îndeplinirii misiunilor ce le revin.
17.	(3) Domeniile de planificare a apărării naționale sînt: a) planificarea forței; b) planificarea resurselor; c) planificarea logisticii; d) planificarea armamentelor și a tehnicii militare; e) planificarea pentru comandă, control și comunicații.	La articolul 36¹ alineatul (3) se completează cu litera f) cu următorul cuprins: „f) alte domenii identificate, conform directivei de planificare a apărării”.	(3) Domeniile de planificare a apărării naționale sînt: a) planificarea forței; b) planificarea resurselor; c) planificarea logisticii; d) planificarea armamentelor și a tehnicii militare; e) planificarea pentru comandă, control și comunicații; f) alte domenii identificate, conform directivei de planificare a apărării.
18.	(2) Strategia securității naționale a Republicii Moldova presupune un orizont de acoperire pe termen mediu și cuprinde definirea intereselor și obiectivelor naționale de securitate, analiza mediului de securitate, identificarea factorilor de risc, direcțiile de acțiune, modalitățile de realizare a obiectivelor de securitate și apărare.	La articolul 36⁴ alineatul (2) cuvântul „mediu” se substituie cu cuvântul „lung”.	(2) Strategia securității naționale a Republicii Moldova presupune un orizont de acoperire pe termen lung și cuprinde definirea intereselor și obiectivelor naționale de securitate, analiza mediului de securitate, identificarea factorilor de risc, direcțiile de acțiune, modalitățile de realizare a obiectivelor de securitate și apărare.
19.	(2) În vederea realizării obiectivelor naționale în domeniul de securitate și apărare stabilite în strategia securității naționale, Guvernul elaborează strategia	La articolul 36⁵: alineatul (2) după cuvântul „elaborează” se completează cu textul „și/sau revizuire”; la alineatul (3):	(2) În vederea realizării obiectivelor naționale în domeniul de securitate și apărare stabilite în strategia securității naționale, Guvernul elaborează și/sau revizuire strategia națională

	națională de apărare, ce identifică potențialele riscuri și amenințări în domeniul apărării, reieșind din mediul de securitate, stabilește obiectivele politicii de apărare, precum și căile și resursele necesare pentru realizarea acestora. (3) Strategia națională de apărare presupune un orizont de acoperire pe termen mediu. Guvernul prezintă Președintelui Republicii Moldova strategia națională de apărare pentru a fi înaintată spre aprobare Parlamentului, în termen de pînă la 6 luni de la aprobarea strategiei securității naționale.	în prima propoziție cuvântul „mediu” se substituie cu cuvântul „lung”; în propoziția a doua textul „6 luni” se substituie cu textul „12 luni”.	de apărare, ce identifică potențialele riscuri și amenințări în domeniul apărării, reieșind din mediul de securitate, stabilește obiectivele politicii de apărare, precum și căile și resursele necesare pentru realizarea acestora. (3) Strategia națională de apărare presupune un orizont de acoperire pe termen lung. Guvernul prezintă Președintelui Republicii Moldova strategia națională de apărare pentru a fi înaintată spre aprobare Parlamentului, în termen de pînă la 12 luni de la aprobarea strategiei securității naționale.
20.	(3) Strategia militară presupune un orizont de acoperire pe termen mediu și se prezintă spre aprobare Guvernului, cu avizul Președintelui Republicii Moldova, în termen de pînă la 6 luni de la aprobarea strategiei naționale de apărare.	La articolul 36⁶, alineatul (3) va avea următorul cuprins: „(3) Ministerul Apărării elaborează și/sau revizuieste strategia militară, ce presupune acoperire pe termen lung, care prezintă spre aprobare Guvernului, cu avizul Președintelui Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate, în termen de pînă la 9 luni de la aprobarea strategiei naționale de apărare”.	(3) Ministerul Apărării elaborează și/sau revizuieste strategia militară, ce presupune acoperire pe termen lung, care prezintă spre aprobare Guvernului, cu avizul Președintelui Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate, în termen de pînă la 9 luni de la aprobarea strategiei naționale de apărare.
21.	Art.36⁹. – Pentru implementarea documentelor de politici în domeniul apărării naționale, Ministerul Apărării poate încheia acorduri interinstituționale de colaborare.	La articolul 36⁹ după cuvintele „apărării naționale” se completează cu cuvintele „și securității militare”	Art.36⁹. – Pentru implementarea documentelor de politici în domeniul apărării naționale și securității militare, Ministerul Apărării poate încheia acorduri interinstituționale de colaborare.
22.	(2) La declararea stării de asediu sau de război, autoritățile publice menționate la alin.(1), în conformitate cu atribuțiile ce le revin, coordonează cu Statul Major General al Forțelor Armate măsurile de menținere a regimului stării de asediu sau al celei de război și participă la asigurarea operațiilor de apărare a țării.	La articolul 37, alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) La declararea stării de asediu sau de război, autoritățile publice menționate la alin. (1), în conformitate cu atribuțiile ce le revin, coordonează cu Statul Major al Apărării măsurile de menținere a regimului stării de asediu sau de război și participă la asigurarea acțiunilor de	(2) La declararea stării de asediu sau de război, autoritățile publice menționate la alin. (1), în conformitate cu atribuțiile ce le revin, coordonează cu Statul Major al Apărării măsurile de menținere a regimului stării de asediu sau de război și participă la asigurarea acțiunilor de apărare a țării, în limitele competențelor, prin:

		apărare a țării, în limitele competențelor, prin: a) colectarea, prelucrarea, verificarea, protecția, valorificarea și schimbul reciproc de informații necesare pentru a asigura conducerea (comanda) la nivel strategic, operativ și tactic; b) pregătirea pentru răspuns rapid, interacțiune reciprocă, eficientă și regrupare promptă; c) alte acțiuni necesare pentru descurajarea intenției potențialului adversar de a ataca Republica Moldova; d) alte acțiuni de competență, care se referă la asigurarea apărării naționale și misiuni stabilite de Președintele Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate.”	a) colectarea, prelucrarea, verificarea, protecția, valorificarea și schimbul reciproc de informații necesare pentru a asigura conducerea (comanda) la nivel strategic, operativ și tactic; b) pregătirea pentru răspuns rapid, interacțiune reciprocă, eficientă și regrupare promptă; c) alte acțiuni necesare pentru descurajarea intenției potențialului adversar de a ataca Republica Moldova; d) alte acțiuni de competență, care se referă la asigurarea apărării naționale și misiuni stabilite de Președintele Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate.
23.	Art.38. – (1) Ministerele și departamentele antrenate în asigurarea apărării naționale sînt responsabile, în conformitate cu atribuțiile ce le revin, de realizarea acțiunilor de asigurare a apărării țării, de livrarea producției necesare apărării și pregătirii de mobilizare a ramurii respective și iau măsuri pentru asigurarea funcționării ei stabile pe timp de război în conformitate cu Planul de mobilizare a economiei naționale.	La articolul 38 alineatul (1) cuvintele „și departamentele” se substituie cu cuvintele „alte autorități administrative centrale”.	Art.38. – (1) Ministerele și alte autorități administrative centrale antrenate în asigurarea apărării naționale sînt responsabile, în conformitate cu atribuțiile ce le revin, de realizarea acțiunilor de asigurare a apărării țării, de livrarea producției necesare apărării și pregătirii de mobilizare a ramurii respective și iau măsuri pentru asigurarea funcționării ei stabile pe timp de război în conformitate cu Planul de mobilizare a economiei naționale.
24.	Art.39. – (1) Autoritățile administrației publice locale sînt responsabile, în limitele împuternicirilor stabilite de legislație, de îndeplinirea de către instituțiile publice, agenții economici și cetățeni a prevederilor legale în domeniul asigurării apărării naționale. (2) Autoritățile administrației publice locale, în raza lor teritorială, au	La articolul 39: la alineatul (1) după cuvintele „apărării naționale” se completează cu cuvintele „și securității militare”; la alineatul (2) litera e) va avea următorul cuprins: „e) desfășoară activități administrativ-militare în conformitate cu actele normative, organizează și asigură	Art.39. – (1) Autoritățile administrației publice locale sînt responsabile, în limitele împuternicirilor stabilite de legislație, de îndeplinirea de către instituțiile publice, agenții economici și cetățeni a prevederilor legale în domeniul asigurării apărării naționale și securității militare. (2) Autoritățile administrației publice locale, în raza lor teritorială, au următoarele atribuții:

următoarele atribuții: a) asigură îndeplinirea de către autoritățile din subordine, instituțiile publice, agenții economici și cetățeni a dispozițiilor și măsurilor privind pregătirea cetățenilor, economiei și a teritoriului pentru apărare; b) asigură livrarea, în bază de contract, a producției locale, necesare unităților și instituțiilor militare, aprovizionarea lor cu apă, căldură și energie electrică, le oferă mijloace de comunicații, le acordă servicii comunale și de altă natură; c) pun la dispoziție terenuri pentru necesitățile apărării în conformitate cu legislația și exercită controlul asupra folosirii lor; d) iau măsuri de prevenire a acțiunilor ilegale îndreptate împotriva obiectivelor militare, militarilor și membrilor familiilor lor; e) desfășoară activități administrativ-militare în conformitate cu legislația, organizează și asigură evidența militară, pregătirea cetățenilor pentru serviciul militar și contribuie la recrutarea și încorporarea acestora în serviciul militar, asigură centrele militare cu spațiile, instalațiile de telecomunicații, dotările și fondurile necesare funcționării acestora; f) asigură realizarea măsurilor privind pregătirea de mobilizare, evidența și pregătirea de rechiziție a bunurilor rechiziționabile, efectuarea în mod obligatoriu a rechiziției mijloacelor de transport și a altor bunuri și prestarea de servicii în interes public de către cetățeni în limitele împuternicirilor	pregătirea cetățenilor pentru serviciul militar, recrutarea și încorporarea acestora în serviciul militar, asigură centrele militare cu spațiile, instalațiile de telecomunicații, dotările și fondurile necesare funcționării acestora”.	a) asigură îndeplinirea de către autoritățile din subordine, instituțiile publice, agenții economici și cetățeni a dispozițiilor și măsurilor privind pregătirea cetățenilor, economiei și a teritoriului pentru apărare; b) asigură livrarea, în bază de contract, a producției locale, necesare unităților și instituțiilor militare, aprovizionarea lor cu apă, căldură și energie electrică, le oferă mijloace de comunicații, le acordă servicii comunale și de altă natură; c) pun la dispoziție terenuri pentru necesitățile apărării în conformitate cu legislația și exercită controlul asupra folosirii lor; d) iau măsuri de prevenire a acțiunilor ilegale îndreptate împotriva obiectivelor militare, militarilor și membrilor familiilor lor; e) desfășoară activități administrativ-militare în conformitate cu actele normative, organizează și asigură pregătirea cetățenilor pentru serviciul militar, recrutarea și încorporarea acestora în serviciul militar, asigură centrele militare cu spațiile, instalațiile de telecomunicații, dotările și fondurile necesare funcționării acestora; f) asigură realizarea măsurilor privind pregătirea de mobilizare, evidența și pregătirea de rechiziție a bunurilor rechiziționabile, efectuarea în mod obligatoriu a rechiziției mijloacelor de transport și a altor bunuri și prestarea de servicii în interes public de către cetățeni în limitele împuternicirilor stabilite de legislație; g) îndeplinesc alte atribuții în domeniul apărării naționale prevăzute de legislație.
---	---	---

	stabilite de legislație; g) îndeplinesc alte atribuții în domeniul apărării naționale prevăzute de legislație.		
25.	Art.42. – (1) Nerespectarea de către cetățeni și persoane cu funcție de răspundere a prevederilor prezentei legi atrage răspundere penală, administrativă sau civilă, după caz, în conformitate cu legislația.	La articolul 42, alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) Nerespectarea prevederilor prezentei legi atrage răspundere penală, contravențională, administrativă sau civilă, după caz, în condițiile actelor normative”.	(1) Nerespectarea prevederilor prezentei legi atrage răspundere penală, contravențională, administrativă sau civilă, după caz, în condițiile actelor normative.
Art. II. – Legea nr.52/2007 cu privire la aprobarea Regulamentului disciplinei militare (Monitorul Oficial nr.78-81/356 din 08.06.2007), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:			
	Art.40. – În cazul în care militarul încalcă disciplina militară sau ordinea publică, comandantul (șeful) trebuie să-i amintească de obligațiile serviciului militar, iar în caz de necesitate, să aplice o sancțiune disciplinară. În limitele autorității disciplinare acordate, el are dreptul să aplice orice sancțiune care, în opinia sa, poate avea un efect educativ maxim asupra militarului care a comis încălcarea (abaterea).	Articolul 40 se completează cu alineatul (2) cu următorul conținut: „(2) Nomenclatorul încălcărilor (abaterilor) disciplinare sunt aprobate prin ordinul conducătorului structurii militare. ”	Art.40. – (1) În cazul în care militarul încalcă disciplina militară sau ordinea publică, comandantul (șeful) trebuie să-i amintească de obligațiile serviciului militar, iar în caz de necesitate, să aplice o sancțiune disciplinară. În limitele autorității disciplinare acordate, el are dreptul să aplice orice sancțiune care, în opinia sa, poate avea un efect educativ maxim asupra militarului care a comis încălcarea (abaterea). (2) Nomenclatorul încălcărilor (abaterilor) disciplinare sunt aprobate prin ordinul conducătorului structurii militare.
Art. III. – Legea nr.147/2017 privind regimul armamentului și munițiilor convenționale, al mijloacelor speciale și dispozitivelor militare deținute de Armata Națională și de forțele militare străine aflate legal pe teritoriul Republicii Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.277–288, art.477)			
		Se completează cu articolul 6 ¹ cu următorul cuprins: „Art.6 ¹ - Transmiterea dreptului de proprietate sau a celui de folosință asupra excedentului neutilizat de arme, dispozitive militare, muniții, tehnică militară și produse cu dublă utilizare (civilă și militară) prin vânzare-cumpărare, donație, schimb sau închiriere se aprobă prin hotărâre de Guvern.”	Art.6¹ - Transmiterea dreptului de proprietate sau a celui de folosință asupra excedentului neutilizat de arme, dispozitive militare, muniții, tehnică militară și produse cu dublă utilizare (civilă și militară) prin vânzare-cumpărare, donație, schimb sau închiriere se aprobă prin hotărâre de Guvern.

MINISTERUL APĂRĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA

șoseaua Hîncești, 84, MD-2021, mun. Chișinău
Tel. +373 22 25-20-70; Fax. +373 25-22-93
e-mail: cancelariama@army.gov.md; web: www.army.md

Nr. 11/434 din 27.03. 2025

Cancelaria de Stat

CERERE

**privind înregistrarea proiectului de lege pentru
modificarea unor acte normative (aspecte privind sistemul național de apărare)**

Nr. crt.	Criterii de înregistrare	Nota autorului
1.	Categoria și denumirea proiectului	Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (aspecte privind sistemul național de apărare)
2.	Autoritatea care a elaborat proiectul	Ministerul Apărării
3.	Justificarea depunerii cererii	Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (aspecte privind sistemul național de apărare) a fost elaborat în scopul armonizării cadrului juridic în domeniu, a modului de organizare și funcționare a sistemului național de apărare, conducerii Forțelor Armate, forțelor destinate apărării naționale, precum și detalierea principiilor de activitate, statutului și principalelor atribuții ale Ministerului Apărării și Statului Major al Apărării în domeniul apărării naționale.
4.	Referința la documentul de planificare care prevede elaborarea proiectului (PNA, PND, PNR, alte documente de planificare sectoriale)	Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (aspecte privind sistemul național de apărare) a fost elaborat în scopul realizării acțiunii 231 al Planului național de reglementări pentru anul 2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.841/2024.
5.	Lista autorităților și instituțiilor a căror avizare este necesară	Cancelaria de Stat Președinția Republicii Moldova Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Ministerul Afacerilor Externe Ministerul Finanțelor (inclusiv Serviciul Vamal) Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Educației și Cercetării

		Ministerul Culturii Ministerul Sănătății Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Mediului Ministerul Justiției (inclusiv Administrația Națională a Penitenciarelor) Centrul Național Anticorupție Serviciul de Informații și Securitate Serviciul de Protecție și Pază de Stat Procuratura Generală
6.	Termenul-limită pentru depunerea avizelor/expertizelor	10 zile lucrătoare
7.	Persoana responsabilă de promovarea proiectului	Nadulișneac Liliana, tel.: +373 022 252-096 liliana.nadulisneac@army.md
8.	Anexe	Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (aspecte privind sistemul național de apărare); Nota de fundamentare; Tabelul comparativ.
9.	Data și ora depunerii cererii	
10.	Semnătura	

Consecvent, în scopul evitării discordanțelor pe marginea pozițiilor expuse în procesul de avizare cu autoritățile participante în procesul de consultare publică și urmare a reconceptualizării unor părți majore din textul actului proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr.345/2003 cu privire la apărarea națională (**număr unic 41/MA/2024**), în temeiul pct.205 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.610/2018, Ministerul Apărării solicită respectuos retragerea și radierea acestuia din Registrul proiectelor de acte ale Guvernului.

Secretar general al ministerului

Igor CUTIE